

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin

22.08. 2024-cü il tarixli
3-29/3-2-540/2024 nömrəli əmrinə

20 nömrəli əlavə

“Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)”

ixtisası üzrə

Təhsil Proqramı (kurikulum)

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Subbakalavr peşə-ixtisas dərəcəsi verən “Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)” ixtisasının təhsil proqramı “Təhsil haqqında” və “Peşə təhsili haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarına, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “Peşə təhsili müəssisələrində yüksək texniki peşə təhsili səviyyəsi üzrə tədrisin kredit sistemi ilə təşkili Qaydası”na aid qərarı və Elm və Təhsil Nazirliyinin müvafiq qərarları ilə təsdiq edilmiş subbakalavr peşə hazırlığını həyata keçirən təhsil proqramlarının hazırlanmasını tənzimləyən müvafiq hüquqi sənəd və qaydalara uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Yüksək texniki peşə təhsili proqramları (kurikulumlar) təlim nəticələri və məzmun standartlarını, tədris fənn/modullarını, həftəlik dərslər və dərsləndənən məşğələ saatlarının miqdarını, pedaqoji prosesin təşkili, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi sistemini özündə əks etdirən sənəddir.
- 1.3. Təhsil Proqramı (kurikulum) tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə subbakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün peşə təhsili müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Strukturda istifadə olunan işarələr:
İTP – ixtisas üzrə Təhsil Proqramı
ÜK – ümummədəni kompetensiyalar
PK – peşə kompetensiyaları
- 1.5. **“Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)”** ixtisası üzrə təhsil proqramlarının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən ixtisas dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı:	030635 - “Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)”
İxtisas qrupu / İqtisadi sektorlar:	Hava nəqliyyatı vasitələrinin texniki vəziyyəti
Peşə təhsili səviyyəsi:	Yüksək texniki peşə təhsili
İxtisas dərəcəsi:	“Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)” ixtisası üzrə subbakalavr
Peşə təhsili səviyyəsi	Yüksək texniki peşə təhsili
Kreditlərin sayı:	180
AzMKÇ səviyyəsi:	5
İSCED kodu:	0716 Motor vehicles, ships and aircraft
Məşğulluq təsnifatında kodu:	514
Qəbul şərtləri:	Ən azı ümumi orta təhsil
Təhsil forması və müddəti:	Əyani Tam orta təhsil bazasından 3 il; Ümumi orta təhsil bazasından 4 il.
Məşğulluq imkanları:	“Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)” ixtisasını bitirən şəxslər mülki və hərbi aviasiya sahələrində və həmçinin

	aerokosmik sənayelərində (aviaşirkətlərdə, Part 145 texniki xidmət təşkilatları, hava limanlarında) fəaliyyət göstərirlər.
--	--

030635 “Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)” ixtisası Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi”nin (AzMKÇ) 5-ci səviyyəsinə uyğundur.

- 1.6 Təhsil proqramı üzrə bir semestrə 30 kredit müəyyənləşdirilir. Bir kredit tələbənin auditoriya və auditoriyadankənar 30 saatlıq işinə bərabərdir. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadan-kənar yükünün ümumi həcmi 45 saatdır. Tələbənin həftəlik işinin həcmi 1,5 kreditdir. Buraxılış dövlət və semestr imtahanlarına hazırlığa, imtahanın verilməsinə və təcrübələrin keçirilməsinə ayrılmış hər bir həftə 1,5 kreditə bərabərdir. Tələbə üçün hər semestrə 30 kreditə qədər modul və fənlərin tədrisi müəyyənləşdirilir. Müvəffəqiyyətlə təhsil alan tələbələrə əlavə ödəniş etmədən təhsil aldığı ixtisas üzrə əlavə modul (modullar) seçməyə icazə verilir və bütün hallarda bir semestrə tələbənin götürdüyü kreditlərin sayı 40-dan çox olmamalıdır.
- 1.7 Müəyyən olunmuş kreditin tələbə tərəfindən yığılması məcburidir. Kreditləri müəyyən səbəblərdən qazanmayan (qazana bilməyən) tələbənin həmin modul/fənn üzrə akademik borcu qalır. Cari semestrə müəyyən səbəbdən imtahanda (imtahanlarda) iştirak etməyən və (və ya) həmin semestrə akademik borcu yaranmış tələbəyə növbəti semestrin dərsləri başlayanadək bir dəfə həmin imtahanı (imtahanları) vermək imkanı yaradılır. Əlavə olaraq tələbə hər bir semestrə modul (fənni) dinləmədən akademik borcu əvvəlki semestrə (semestrlərdə) yaranmış iki modul üzrə (hər moduldan bir dəfə olmaqla) də imtahanda iştirak edə bilər.

2. “Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)” ixtisası üzrə məzunların ixtisas xarakteristikası və kompetensiyası

2.1 Subbakalavrın ixtisas xarakteristikası

“Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)” ixtisasını bitirən məzun aviasiya sənayesində və texniki təmir şirkətlərində hava nəqliyyatının (təyyarələrin, helikopterlərin, planer və dronların və digər uçuş aparatlarının (kosmik gəmilərinin, peyklərin və s.) təmiri üzrə müxtəlif işləri (naviqasiya, cihaz, hidravlik, qəza, yanacaq və uçuşun idarə edilməsi kimi sistemlərin elektron diaqnostikası, mühərrik və digər sistemlər üzrə nasazlıqların aradan qaldırılması, həmçinin təkərlərin təmiri) planlaşdırın, icra etməyi bacaran və nəzarəti həyata keçirən mütəxəssisdir. Təhsilini başa vurduqdan sonra tələbə müxtəlif tipli uçuş aparatlarının (UA) diaqnostikası işlərini, nasazlığın müəyyən edilməsi və aradan qaldırılma prosedurları üzrə təmiri, UA-nın müxtəlif hissələrinin dəyişdirilməsi, yanacaq və işıq sisteminin texniki xidməti, həmçinin texniki xidmət işlərinin müvafiq sənədləşməsi üzrə işlərinin icrasını bacaracaqdır. Məzunlar mülki və hərbi aviasiya sahələrində müxtəlif aviaşirkətlərdə, Part 145 texniki xidmət təşkilatlarında, hava limanlarında, aviasiya idarələrində, müdafiə və aerokosmik sənayelərində diaqnostika, təmir, texniki xidmət və sənədləşmə üzrə müxtəlif işlərin icrası üçün cəlb edilə və müvafiq istiqamət üzrə ali təhsilini davam etdirə biləcəklər.

2.1.1 Peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri (vəzifə və funksiyalar):

- Hava nəqliyyatı sistemlərinin, avadanlıq və hissələrinin fiziki əsaslarını bilir;
- fundamental riyazi və texniki biliklərdən istifadə etməklə qurğunun, avadanlığın və sistemin mövcud probleminin həllini əsaslandırmağı və aradan qaldırmağı bacarır;
- elektrik, elektronika elementlərinin, qurğularının və sistemlərinin müasir layihələndirmə və dizayn proqramları (AutoCAD, SolidWorks, MultiSim, Proteus və s.) haqqında bilir;
- sahə üzrə istifadə edilən maşın və mexanizmlərin mexanikasını, tərkibini və iş prinsipini bilir, onların normal işini təmin etməyi bacarır;
- sistem və avadanlıqların enerji təchizatı sistemlərini bilir, normalara uyğunluğunu qiymətləndirməyi, onların elektrik təhlükəsizliyini (avtomatik mühafizə və torpaqlama) və normal işini təmin etməyi bacarır;
- elektrik və elektron qurğuların istismarında yerli, xarici elmi və texniki nailiyyətlərdən yararlanmağı, müasir kompüter və informasiya texnologiyalarından, sahə üzrə tələb olunan proqram təminatından istifadə etməyi bacarır;
- sistem və avadanlıqların struktur, funksional, prinsiplial və montaj sxemlərini oxumağı, sxemlərin təyinatını bilir və onları işlətməyi bacarır;
- sistem və avadanlıqların diaqnostikasını aparmağı, yaranmış nasazlıqları aşkar etmək üçün müasir diaqnostika sistemlərindən (portativ diaqnostika avadanlığı, test metodları və s.) istifadə etməyi və nasazlıqları aradan qaldırmağı bacarır;

2.1.2 Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər:

İxtisas üzrə:

UA-nın konstruksiyasının hissələri və təmir prosedurları barədə biliklər;

- Elektrik/elektron qurğular sahəsi üzrə biliklər;
- Aviasiyada avtomatik idarə etmə avadanlıqları və sistemləri haqqında biliklər;
- Texniki xidmət haqqında biliklər;

- Aviasiya və hava gəmilərinin istismarında texniki təhlükəsizlik qaydaları və prosedurları haqqında biliklər;
- Nasazlıqların aşkarlanması və onların bərpası prosesi barədə biliklər;

Yumşaq bacarıqlar (soft skills):

- Zamanın idarə olunması
- Problem həll etmə
- Yaradıcılıq
- Problemləri dinləmək və konflikt həll etmə
- Ünsiyyət

2.2. Proqramın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər.

2.2.1 Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara (**ÜK**) yiyələnməlidir:

- Kollektivdə işləmək (**ÜK-1**);
- Öz sahəsi və digər sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olmaq (**ÜK-2**);
- Etik normalara malik olmaq (**ÜK-3**);
- Sağlam həyat tərzini gözləmək (**ÜK-4**);
- Tənqid və özünətenqidə dözümlülük göstərmək (**ÜK-5**);
- Problemləli şəraitlərdə təşəbbüskarlıq göstərmək və məsuliyyəti öz üzərinə götürmək (**ÜK-6**);
- Dövlət dilində sərbəst danışmaq (**ÜK-7**);
- Xarici dildə ünsiyyətdə olmağı və fikrini ifadə etməyi bacarmaq (**ÜK-8**);
- İKT-dən istifadə etməyi bacarmaq (**ÜK-9**);
- Karyera planlaması və karyera yüksəlişi üçün öz inkişafına, peşəkarlığının artırılmasına çalışmaq (**ÜK-10**);
- Fikrini düzgün və yığcam ifadə etmək (**ÜK-11**);
- Peşə fəaliyyəti və gündəlik həyatda əmək təhlükəsizliyi və sağlamlıq qaydalarına riayət etmək və digər şəxslərə məlumatlandırmaq (**ÜK-12**).
- Xidmət göstərdiyi fəaliyyət sahəsi üzrə daim yenilikləri araşdırmaq (**ÜK-13**)

2.2.2 Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına (**PK**) yiyələnməlidir:

- fəaliyyət sahəsinə aid olan, peşəsinə və ixtisas dərəcəsinə uyğun gələn istənilən təşkilatların, müəssisələrin, şirkətlərin və s. əsas problemlərini sistemləşdirməyi bacarmaq, onların kompleks təhlilini aparmaq və idarəetmə məqsədləri üçün konkret nəticə çıxarmaq və aradan qaldırmaq (**PK-1**);
- mövcud tələbləri müvəffəqiyyətlə müəyyənləşdirə bilmək və uyğun bir həll metodu seçmək və tətbiq etmək (**PK-2**);
- peşə fəaliyyətində İKT-dən istifadə etmək (**PK-3**);
- müəyyən vəzifələr qoymağı, onları həll etmək üçün uyğun metodları seçməyi və tətbiq etməyi bacarmaq (**PK-4**);
- ixtisasla əlaqəli əsas anlayış və terminlərin mənasını bilmək və praktikada tətbiq etmək (**PK-5**).
- ixtisasla bağlı müxtəlif layihələrin planlaşdırılması və icrasında iştirak etmək (**PK-6**);
- ixtisasla bağlı aşağıdakı bilik, bacarıq və sənətlərə yiyələnmək (**PK-7**).

- təbiət elmlər fənlərinin əsas qanunlarının peşə fəaliyyətində istifadəsi, riyazi analiz və modelləşdirmə, nəzəri və təcrübə-tədqiqat metodlarını bilmək və tətbiq etmək (PK-7.1);
- biliyin praktikada istifadəsini, o cümlədən, aviasiya sahəsində işlənən elmi vasitələri bilmək və tətbiq etmək (PK-7.2);
- kollektivdə işləmək, ingilis dilində aviasiya texniki sənədləri bilmək və tətbiq etmək (PK-7.3);
- istehsalatda texniki heyəti və əhalini baş verə biləcək qəzalardan, təhlükələrdən və təbii fəlakətlərdən qorumaq üçün, əsas mühafizə metodlarından istifadə və nəticələrini aradan qaldırmaq bacarıqları (PK-7.4)
- Hava gəmilərinin uçuşa yararlılığının saxlanılmasına dair Aviasiya Qaydalarını bilmək və tətbiq etmək (PK-7.5);
- Texniki xidmət təşkilatlarına dair Aviasiya Qaydalarını bilmək və tətbiq etmək (PK-7.6);
- işlərin uçuş aparatlarının uçuşa yararlıq normalarının tələblərinə uyğun aparılma qabiliyyəti (PK-7.7);
- Texniki xidmət üzrə təlim təşkilatlarına dair Aviasiya Qaydalarını bilmək və tətbiq etmək (PK-7.8);
- Uçuşa yararlılığın saxlanılmasını idarə edən təşkilatlara dair Aviasiya Qaydalarını bilmək və tətbiq etmək (PK-7.9);
- Hava nəqliyyatının texniki xidmət rəqlamentini öyrənmək və tətbiq etmək (PK-7.10);
- Aviasiya texnikasının texniki xidmət və təmir keyfiyyətini təmin edən məsələləri həll etmək bacarıqları (PK-11);
- Hava nəqliyyatının texniki xidməti zamanı sistem və avadanlıqlarının işlək qabiliyyətinin düzgün diaqnostika etmək (PK-7.12);
- Elektron diaqnostika avadanlıqlarından istifadəni həyata keçirmək (PK-7.13);
- Aviasiya komponentlərinə dair tələbləri bilmək və tətbiq etmək (PK-7.14);
- Uçuşa yararlılığı saxlamaqla hava nəqliyyatının yenidən istismara vermək (PK-7.15).

3. “Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)” ixtisası üzrə təhsilin məzmununa və səviyyəsinə qoyulan minimum tələblər

Humanitar və baza modulları bölümünə daxil olan modullar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 11.03.2019-cu il tarixli, 85 №-li qərarı ilə təsdiq olunmuş «Peşə təhsilinin dövlət standartları»nda əks olunan “ömürboyu təhsil” prinsipinə uyğun müəyyənləşdirilmişdir.

Humanitar və baza modulları bölümü üzrə təhsilalan “ömürboyu təhsil” prinsipinə uyğun olaraq aşağıdakı bilik və bacarıqlar əldə edəcəkdir:

- ixtisas üzrə peşə fəaliyyətini təmin edən ana dilində və xarici dildə yazılı və şifahi ünsiyyət qurmaq üçün nəzəri və təcrübi biliklərə malik olmalı;
- ixtisas üzrə qazanılmış biliklərdən istifadə etməli;
- informasiyanın toplanması və emalında müasir üsullardan istifadə etməli, müxtəlif hesablamaları aparmalı;
- ixtisas sahəsinin əsas problemlərini dərk etmək, onların konkret tətbiq sahələrini bilməli;
- peşə fəaliyyəti dairəsinə aid olan məlumatların işlənilməsi və saxlanılmasında kompyuter texnologiyasından istifadə etməli;
- peşə fəaliyyətində sahibkarlıq düşüncəsini və ideyalarını əsas götürməli;
- peşə fəaliyyətində peşənin tələb etdiyi işgüzar etika və davranış qaydalarına əməl etməli;
- peşə fəaliyyətində “ömür boyu” öyrənmə prinsiplərini rəhbər tutaraq şəxsi inkişafa və düzgün karyera planlamasını əsas götürməlidir.

İxtisas üzrə baza biliklərinin formalaşmasına imkan verəcək aşağıdakı modulların tədrisi də bu bölümə icra edilir (məs. Layihə İdarə edilməsi, İstehsalatın İdarəedilməsi və s.). Bu təhsilalana texniki biliklərin formalaşması, həmçinin gələcək iş prosesində müəyyən idarəçilik funksiyalarının icrası üçün tələb olunan səriştələrin əldə edilməsinə istiqamətlənir.

3.1 İxtisas üzrə modul və fənn bölümləri, modul və fənn mənimsənilməsi (təlim) nəticələri (bilik, bacarıq və yanaşma baxımından) və kreditləri, qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları:

3.1.1 Ümumtəhsil fənlər bölümü:

Ümumtəhsil fənlərin bölməsinə daxil olan fənlər 29 mart 2019-cu il 1532-VQ nömrəli “Ümumi təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun və “Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin dövlət standartları” haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 29 sentyabr tarixli 361 nömrəli Qərarının tələblərinə uyğun müəyyənləşdirilmişdir.

Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş qruplarda tədrisin birinci ilində ümumtəhsil fənləri tədris olunduğu üçün kredit sisteminə daxil edilmir.

Fənn bölümünün kodu	Fənlərin adı	Saat miqdarı (həftəlik)
ÜF-B01	Azərbaycan dili	2
ÜF-B02	Xarici dil	4
ÜF-B03	Riyaziyyat	4
ÜF-B04	Fizika	2
ÜF-B05	Kimya	1
ÜF-B06	Ədəbiyyat	1
ÜF-B07	Azərbaycan tarixi	2
ÜF-B08	Coğrafiya	1
ÜF-B09	Ümumi Tarix	1
ÜF-B10	Biologiya	1
ÜF-B11	İnformatika	3
ÜF-B12	Fiziki tərbiyə	2
ÜF-B13	Çağırışa qədərki hazırlıq	2
ÜF-B14	İkinci xarici dil	2
İT - B01	Praktiki laboratoriya dərsləri / istehsalat təlimi	7
Cəmi:		35
Qeydlər:		
Ümumtəhsil fənləri tədris olunduğu halda, həmin fənlərə kreditlər ayrılır. Tədris müddəti 38 həftə (18/20) davam edir.		

Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş "Ana dilində ünsiyyət" səriştəsi "Azərbaycan dili", "Xarici dildə ünsiyyət" səriştəsi "Xarici dil", "İnformasiya texnologiyaları" səriştəsi "İnformatika", "Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə" səriştəsi isə "Riyaziyyat" fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.

"Xarici dil" və "İnformatika" fənnin tədrisi tələbələrin sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda 2 (iki) qrupa bölünərək aparılır.

"Xarici dil" fənnində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dilin seçimi zamanı tədris qruplarında təhsil alan tələbələrin mütləq çoxluğu nəzərə alınaraq ümumtəhsil pilləsində təhsil aldıkları "əsas xarici dil" əsas götürülür.

Praktiki laboratoriya dərsləri və ya istehsalat təlimi tədrisi təhsil müəssisəsi tərəfindən laboratoriya və emalatxana şəratinə əsasən tədris edilir.

İxtisasın tələbinə uyğun olaraq ikinci xarici dilin tədrisi aparılmadıqda onun saatları əsas xarici dilə verilir.

3.1.2 Kadr hazırlığı üçün tələb olunan modul və fənn bölümü:

Modul / Fənn	Təlim nəticəsi	Mənimsənilmə nəticələri			Modullar üzrə kreditlərin sayı	Kompetensiyaların kodları
		Bilik	Bacarıq	Yanaşma		
Təhsil hissəsi						
HBM – B00	Humanitar və baza modullar bölümü Bu bölüme daxil olan modulların öyrənilməsi nəticəsində subbakalavr:					
HBM–B01 Azərbaycan tarixi		- Azərbaycan tarixinin əsas mərhələləri və xronologiyası barədə təsəvvürə, müstəqillik yolunda qazandığı nailiyyətlər, tarixi şəxsiyyətlər və əsas tarixi hadisələr haqqında məlumatla malik olmalı;	Tarixi inkişaf mərhələlərini müqayisə və təhlil etməyi, tarixin qiymətləndirilməsinə dair öz mövqeyini əsaslandırmağı və fikrini ifadə etməyi.		5	ÜK-1 ÜK-2 ÜK-5
HBM–B02 Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya		- Azərbaycan Respublikasının dövlət dilini sərbəst bilməli, nitqin düzgünlüyü, aydınlığı və dəqiqliyi naminə sözləri düzgün tələffüz etməyi;	Azərbaycan dilinin leksikonundan peşə fəaliyyətində istifadə etməyi, dil qaydalarına uyğun danışmağı və yazmağı, rəsmi və işgüzar üslubda yazmağı və danışmağı;		4	ÜK-7 ÜK-3 ÜK-4 ÜK-11
HBM-B03 / B04 / B05 İnformasiya texnologiyaları		- İnformasiya texnologiyalarından istifadə etməklə ixtisas aid məlumat, əldə etmək və tətbiqi imkanlarını;	- İnformasiya texnologiyalarından təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi və rəqəmsal məzmun yaratmağı, müvafiq sosial media vasitələrindən istifadə etməyi;	İKT, sosial media və digər proqram təminatlarından peşə fəaliyyətində istifadə	6	ÜK-9 PK-2 ÜK-13

				etmək vərdişlərinə.		
HBM-B06 / B07 / B08 / B09 Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya		- Xarici dildə olan ixtisasa aid ədəbiyyatı oxuyub başa düşməyi;	- Xarici dildə olan ixtisasa aid ədəbiyyatı lüğətlə tərcümə etməyi, tərcüməyihal və digər rəsmi sənədləri xarici dildə tərtib etməyi, xarici dildə yazılı və şifahi ünsiyyət qurmağı;	Xarici dildə olan materiallardan peşə fəaliyyətində istifadə etmək vərdişlərinə.	12	ÜK-1 ÜK-8 ÜK-13
HBM-B10 / B11 Texniki hesab		Məsələlərin həllində riyazi düşüncə nümayiş etdirməyi, və peşə fəaliyyəti ilə bağlı riyazi düşüncəni tətbiq etməyi;	- İxtisas uyğun müvafiq hesablamalar aparmağı, qrafik və cədvəlləri hazırlamaq və istifadə etməyi, təsviri statistikadan istifadə etməyi;	Riyazi yanaşma və metodlardan peşə fəaliyyətində istifadə etmək vərdişlərinə.	4	ÜK-2 PK-3
HBM-B12 Şəxsi inkişaf və karyera planlaması		Fərdi özünü inkişaf və karyera planlaması üzrə yanaşma və tətbiqləri başa düşməyi;	- Karyera məqsədlərini müəyyən etməyi, karyera inkişafında müasir işaxtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi;	Fərdi və karyera inkişafı üçün müasir planlama və tətbiq mexanizmlərindən istifadə etmək vərdişlərinə.	3	ÜK-6 ÜK-10
HBM-B13 Layihənin idarə edilməsi		Layihələrin hazırlanması, idarə edilməsi və monitorinqi mərhələlərini izah etməyi və fəaliyyətlərin düzgün planlaması tətbiq etməyi;	- Müxtəlif ölçülü layihələrin idarə edilməsi üçün layihə planlaması və idarə edilməsi üzrə alət və üsullardan istifadə etməyi;	Layihə planlanması və idarə edilməsi üzrə müasir yanaşma və	3	PK-6

				vərdişlərə		
--	--	--	--	------------	--	--

HBMS-B00	Seçmə modullar*					
HBMS-B01 Etika və estetika (İşgüzar Etika)		Peşəkarlıq prinsipləri və iş yerində davranış qaydalarını;	Peşəkarlıq prinsipləri və komanda ilə səmərəli işləməni, vaxtdan səmərəli istifadə etməyi, iş yerində davranış qaydalarına əməl etməyi;	Peşəkarlıq və səmərəli iş prinsiplərini, iş yerində düzgün davranış qaydalarında n peşə fəaliyyətində istifadə etmək vərdişlərinə.	3	ÜK-1 ÜK-3 ÜK-4 ÜK-5
HBMS-B02 STEM		<ul style="list-style-type: none"> - STEAM Mühəndislik və Dizaynın əsasları; - 3D qələm, 3D CAD Modelləşdirməyə girişi; - Mikrobit ilə Robototexnika - proqramlaşdırmaya girişi; - CNC lazer texnologiyasına girişi; - Dron texnologiyasının əsaslarını. 	<ul style="list-style-type: none"> - 3D qələm və 3D CAD modelləşdirmə ilə müxtəlif obyektlərin dizaynını; - Mikrobit ilə robototexnika proqramlaşdırma əsasında müxtəlif layihələrin proqramlaşdırılması; - CNC lazer texnologiyası əsasında müxtəlif obyekt düzəldilməsini; - Dron texnologiyası üzrə müəyyən fəaliyyətləri. 	STEAM Mühəndisliyi, CNC lazer və Dron texnologiyası üzrə müxtəlif praktiki vərdişlərə.	3	ÜK-9 ÜK-13 PK-2
HBMS-B03 Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş		<ul style="list-style-type: none"> - Sahibkarlıq düşüncəsi və yanaşmalarını və onların peşə fəaliyyətində tətbiqi imkanlarını başa düşməyi; 	<ul style="list-style-type: none"> - Peşə fəaliyyəti üzrə tətbiq edilə bilən sahibkarlıq ideyalarını müəyyən etməyi, biznes planlar hazırlamağı və 	Peşə fəaliyyətində sahibkarlıq düşüncəsi və sahibkarlıq	3	PK-1 PK-6

			biznes planları təhlil edərək onları tətbiq etməyi;	istiqlamətində planlar hazırlama və tətbiq etmək verdişlərinə.		
HBMS-B04 İstehsalatın idarə edilməsi		- İxtisasına aid istehsalat sahələrinin əsas idarəetmə prinsip və mexanizmlərini başa düşməyi;	- Peşə fəaliyyətindən asılı olaraq istehsalatın planlanması və idarə edilməsi ilə bağlı prinsipləri düzgün formada tətbiq etməyi;	İxtisasa aid istehsalatın idarə edilməsinin əsas prinsiplərinin peşə fəaliyyətində istifadə etmək verdişlərinə.	3	PK-1 PK-6

Modul / Fənn	Təlim nəticəsi	Qiymətləndirmə meyarları	Modullar üzrə kreditlərin sayı	Kompetensiyaların kodları
Təhsil hissəsi				
NSTİ-İM-B00	İxtisas peşə hazırlığı modulları bölümü			
	Bu bölüme daxil olan modulların öyrənilməsi nəticəsində subbakalavr:			
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə matrislər üzərində əməlləri yerinə yetirməyi, tənliklər sistemini, teoremləri və koordinat sistemlərini biləcək və praktik məsələlərin həllində müstəqil surətdə istifadə etməyi bacaracaqdır.				
NSTİ-İM-B01 Xətti Cəbr və analitik həndəsə	Matrislərə aid məsələləri bilir və yerinə yetirməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Matrislər üzərində əməlləri yerinə yetirir. 2. Determinantın xassələri və hesablanması qaydaları, xətti fəza və onun bazisini taparaq tətbiq edir 3. Matris tənliklərini həll edərək tərs matrisləri tətbiq edir. 	4	PK-1 PK-3 PK-4 PK-6 PK-7
	Xətti cəbri tənliklər sistemində aid məsələləri bilir və yerinə yetirməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Xətti tənliklər sisteminin həll üsullarını tətbiq edir. 2. Kroneker-Kapelli teoremini izah edir. 3. Evklid fəzasını, ortoqonallaşdırma üsulunu, xətti və bixətti çevirmələri, kvadratik formalar və onların təsnifatını, müstəvidə və fəzada Dekart koordinat sisteminin prinsiplərini tətbiq edir. 		
	Analitik həndəsənin sadə məsələlərini həll etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitik həndəsənin sadə məsələlərini həll edir. 2. Vektorlar cəbrinin elementləri, koordinat çevirmələri, düz xəttin və müstəvinin tənlikləri, dairəvi konusun kəsiklərinin xassələri, ikitərtibli cəbri xətlər və səthləri izah edir. 3. Fəzada düz xətt və müstəvi tənlikləri həll edir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə fizikanın bölmələrinə dair mövzuları biləcək və fiziki qanunları tətbiq etməyi bacaracaqdır.				
NSTİ-İM-B02 Fizikanın əsasları	Mexanika və molekulyar fizikanın əsas qanun və qanunauyğunluqlarını bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maddi nöqtənin və bərk cismin düzxətli, əyrixətli hərəkətini və fırlanma hərəkətinin kinematikasını izah edir. 2. Nyutonun qanunlarını, impulsun və enerjinin saxlanması qanunlarını tətbiq edir. 	6	PK-1 PK-3 PK-4 PK-6 PK-7

		<ol style="list-style-type: none"> 3. Qüvvə momentini, ətalət momentini və impuls momentini hesablayaraq tətbiq edir. 4. Deformasiyanın növlərini şərh edir. 5. Maye və qazların hərəkətini qanunlarını izah edir. 6. Mexaniki rəqslər və dalğalar tənliklərini tətbiq edir. 7. Xüsusi nisbilik nəzəriyyəsi haqqında anlayışı var. 		
	Molekulyar fizikanın əsas qanun və qanunauyğunluqlarını bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Qazların kinetik nəzəriyyəsi haqqında anlayışı var. 2. Real qazlar haqqında anlayışı var. 3. Mayələr, Klauzius tənliyinin prinsiplərini izah edir. 4. Bərk cisimlər, kristallar və onların quruluşu izah edir. 		
	Termodinamikanın əsas qanun və qanunauyğunluqlarını bilir və tətbiq etməyi bacarır	<ol style="list-style-type: none"> 1. Termodinamikanın I qanununu tətbiq edir. 2. Termodinamikanın II qanununu tətbiq edir. 3. Dairəvi prosesləri izah edir. 4. Termodinamikanın III qanununu Nernst teoremini tətbiq edir. 		
	Elektromaqnetizm bölməsi üzrə əsas qanun və qanunauyğunluqları bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elektrik yükü və onun saxlanması qanununu tətbiq edir. 2. Kulon, Gauss teoreminin prinsiplərini izah edir. 3. Dielektriklər və naqillər haqqında anlayışı var. 4. Elektron nəzəriyyəsi və sabit cərəyan qanununun tətbiqini həyata keçirir. 5. Bio-Savar-Laplas qanununu izah edir tətbiq edir. 6. Elektromaqnit induksiyası və Faraday qanununu izah edir. 		
	Optikanın əsas qanun və qanunauyğunluqlarını bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Həndəsi optikanın əsas qanunları, işığın təbiəti haqqında prinsiplərini izah edir. 2. İşığın interferensiyasını və difraksiyasını (Hüygens – Frenel prinsipini) tətbiq edir. 3. İşığın polyarlaşma üsullarını və Malyus qanununu tətbiq edir. 4. İşığın kvant təbiətini izah edir. 		

	Atom fizikasının əsas qanun və qanunauyğunluqlarını bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atomun Tomson və Rezerford modellərinin prinsiplərini izah edir. 2. Bor postulatlarını izah edir. 3. Frank və Hers təcrübəsini tətbiq edir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə kimyəvi sistemləri və prosesləri, maddələrin quruluşunu, aviasiyada istifadə olunan materiallar və yanacaqların növlərini biləcək və istifadə etməyi bacaracaqdır.				
NSTİ-İM-B03 Kimya (Aviasiya üzrə)	Kimyəvi sistemləri və prosesləri, maddələrin quruluşunu, xassələrini bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kimyəvi sistemləri və prosesləri tətbiq edir . 2. Maddələrin reaksiyaya girmə qabiliyyətini, oksidləşmə-reduksiya reaksiyalarını izah edir. 3. Üzvi və qeyri-üzvi maddələrin növlərini, maddələrin atom-molekul quruluşunu, maddələrin təyini və kimyəvi müəyyənləşdirilməsi metodlarının prinsiplərini izah edir; 	4	PK-1 PK-3 PK-5 PK-6 PK-7
	Aviasiyada istifadə olunan materiallar haqqında bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aviasiyada istifadə olunan müxtəlif təyinatlı materialları tanıyır, onların təsnifatını və fiziki-kimyəvi xüsusiyyətlərini, materialların müxtəlif şərait və mühitlərdə kimyəvi reaksiyalara, korroziyaya və erroziyaya məruz qalmasının elmi əsaslarını izah edir 2. Qoruyucu örtüklər və kimyəvi materiallar haqqında məlumatları var 3. Kimyəvi reaksiyaların istilik effekti və kinetikasını bilir 4. Aviasiyada istifadə olunan mineral və sintetik əsaslı yağların, sürtgü materiallarının və hidravlik mayelərin təsnifatı, təyinatı, tərkibi, istismar xüsusiyyətlərini, buzlaşma əleyhinə mayelərin və aşqarların təsnifatı, kimyəvi və istismar xüsusiyyətlərini, istifadə olunma qaydalarını izah edir. 		

	Aviasiyada yanacaqlarının növləri və istifadə olunma qaydalarını bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yanacaq-sürtgü materialları haqqında bilir. 2. Aviasiya yanacaqlarının və sürtkü materiallarının alınması üsullarını izah edir 3. Porşenli mühərriklər üçün aviasiya benzinləri, reaktiv mühərrik yanacaqlarının tərkibi, təsnifatı, təyinatı, aşqarların təsnifatı, aşqarlı yanacaqların istismar xüsusiyyətlərini sadalayır. 4. Aviasiya yanacaqları və sürtkü materiallarının düzgün seçimini və tətbiqini həyata keçirir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə statikanın, kinematikanın, dinamikanın, materiallar müqaviməti və maşın hissələrinə aid mövzuları biləcək və əsas qanunları tətbiq etməyi bacaracaqdır.				
NSTİ-İM-B04 Texniki mexanikanın əsasları	Statika bölmələrinə dair mövzuları bilir və əsas qanunları tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Statikanın əsas anlayışlarını və aksiomlarını izah edir. 2. Tarazlıq şərtləri eyni nöqtədə kəsişən müstəvi qüvvələri, nöqtəyə nəzərən qüvvələr və momentlər cütünü tətbiq edir. 3. İxtiyari istiqamətlərdə təsir edən müstəvi qüvvələr sistemini, fəza qüvvələr sistemini, ağırlıq mərkəzinin prinsiplərini izah edir. 	4	PK-3 PK-4 PK-6 PK-7
	Kinematika bölmələrinə dair mövzuları bilir və əsas qanunları tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kinematikanın əsas anlayışlarını şərh edir 2. Nöqtənin hərəkətinin veriliş üsullarını izah edir 3. Bərk cismin kinematikasını haqqında anlayışı var. 4. Kinematika ilə bağlı qanunları iş prosesində tətbiq edir. 		
	Dinamika bölmələrinə dair mövzuları bilirdi və əsas qanunları tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dinamikanın aksiomları və əsas anlayışlarını izah edir. 2. Dinamikanın qanunlarını tətbiq edir. 3. Dəlambert qaydasını izah edir. 4. Sabit qüvvənin düzxətli yolda gördüyü işi, fırlanma hərəkətində iş və gücü, potensial və kinetik enerjinin təyinatını həyata keçirir. 		
	Materiallar müqaviməti bölmələrinə dair mövzuları bilir və əsas qanunları tətbiq etməyi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Daxili qüvvələri izah edir 2. Boyuna və eninə deformasiyaları tətbiq edir. 3. Huk qanununun prinsiplərini sadalayır. 		

	bacarır.			
	Maşın hissələri bölmələrinə dair mövzuları bilir və əsas qanunları tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maşın hissələri üzrə layihələndirmənin əsas anlayışları və prinsipləri sadalayır. 2. Mexaniki ötürmələrin (dişli çarxlar, qayış və s.) nəzəri və praktiki hesablamalarını həyata keçirir 3. Maşınların və ötürmələrin detalları və yığma vahidləri, vallar, oxlar, yastıqlar və onların praktiki hesablamalarının əsasları, hissələrin birləşmə üsulları haqqında məlumatları şərh edir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə üçölçülü obyektlərin müstəvi üzərində təsvirlərin qurulması prinsiplərini yerinə yetirməyi bacaracaqdır.				
NSTİ-İM-B05 Tərsimi həndəsə	Təsvirləri təyin edilməsi üçün ilkin anlayışları bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cizgilərin yerinə yetirilməsi üçün ümumi qaydaları izah edir. 2. Fəza cisimlərinin müstəvilərdə təsvirlərini alır. 3. Müstəvi üzərindəki təsvirlər əsasında cismin forma, ölçü və fəzadakı yerinin müəyyən edilməsi qaydalarının nəzəri əsaslarını tətbiq edir. 4. Fəza həndəsi obyektlərinin qurulması qaydalarını, müstəvi təsvirlər vasitəsi ilə bəzi həndəsi xarakterli fəza məsələlərinin həll üsullarını həyata keçirir. 	3	PK-2 PK-3 PK-6 PK-7
	Proyeksiyalandırma metodlarını bacarır	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mərkəzi proyeksiyalandırma metodunu tətbiq edir. 2. Paralel proyeksiyalandırma metodunu tətbiq edir. 3. Ortoqonal proyeksiyalandırma metodunu tətbiq edir. 4. Qarışıq proyeksiyalandırma metodunu tətbiq edir. 		
	Kompleks cizgilərin xassələrini bilir və qurmağı bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleks cizgilərlə bağlı əsas anlayışları şərh edir. 2. İkili, üçlü cizgilərin kompleks təsvirini həyata keçirir. 3. Nöqtənin horizontal, frontal, profil proyeksiya (həmçinin Ox, Oy, Oz oxlar) üzərində təsvir edir. 		
	Aksonometrik və fırlanma cisimlərin proyeksiyalandırılmasını	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aksonometrik proyeksiyalandırmanın təsnifatını və əsas xassələrini, prinsiplərini izah edir. 2. Standart, düzbucaqlı izometrik, düzbucaqlı dimetrik 		

	bacarır	<p>proyeksiyaları qurur.</p> <p>3. Silindr, konus, sfera, yastı çoxbucaqlıların aksonometrik təsvirini yaradır.</p>		
<p>Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə müasir proqramlardan istifadə etməklə modelləşdirməni həyata keçirməyi bacaracaqdır.</p>				
<p>NSTİ-İM-B06</p> <p>Komputer qrafikası</p>	Kompüter qrafikasının əsaslarını bilir.	<p>1. Qrafiki redaktorlar təsvirlərin formalaşması üsulundan asılı olaraq növlərinin (rastr, vektor, fraktal və üçölçülü) prinsiplərini izah edir.</p> <p>2. Qrafikanın üstünlüklərini və çatışmazlıqlarını ayırd edir.</p>	<p>4</p>	<p>PK-1 PK-2 PK-3 PK-5 PK-6 PK-7</p>
	Kompüter qrafikasının (AutoCad və ya SolidWorks kursunun) öyrənilməsi üçün zəruri bilikləri tətbiq etməyi bacarır.	<p>1. Cizgilərin tərtibi üçün dövlət standartlarını, müasir CAD sistemlərindən istifadə etməklə hündəsi qurmalar, fəza cisimlərinin görünüşlərinin tərtibi, lazımı kəsik verməklə görünüşlərin tərtibi, verilmiş iki görünüşə görə üçüncü görünüşün və əyani (aksonometrik) təsvirin qurulmasını həyata keçirir.</p> <p>2. Proqramın interfeysinə daxil elementləri sadalayır.</p> <p>3. 2D və ya 3D rejimlərində maşın hissələrinin çertyojlarını tərtib edir.</p> <p>4. Sökülən (bolt, sancaq vint, işgil, şilist və s.) və sökülməyən (qaynaq, pərçim, lehim, yapışqan) detal birləşmələrinin cizgilərinin tərtibi, ümumi görünüş cizgisinin tərtibi, oxunması və hissələrə ayrılması qaydalarını tətbiq edir.</p>		
	MultiSim və ya Proteus kursunun öyrənilməsi üçün zəruri məlumatları bilir.	<p>1. Proqramın interfeysinə daxil elementləri tanıyır</p> <p>2. Elektrik dövrlərinin qurulmasını və hesablanmasını həyata keçirir.</p> <p>3. Elektrik parametrlərini əl ilə sazlayır.</p>		
<p>Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə elektostatika, sabit cərəyan qanunları elektromaqnetizm və elektromaqnit induksiyası, dəyişən cərəyan dövrlərini öyrənəcək, transformatorlar, sabit və dəyişən cərəyan elektrik maşınları, elektrik aparatlarını biləcək və sahə üzrə tətbiq etməyi bacaracaqdır.</p>				

NSTİ-İM-B07 Elektrotexnikanın əsasları	Elektrik dövrləri və elementləri haqqında əsas anlayışları bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elektrik cərəyanı, gərginlik, EHQ-ni şərh edir. 2. Mənbələri və işlədicilərin təyinatını müəyyən edərək işlədicilərin ardıcıl və paralel birləşməsini təsvir edir. 3. Sabit cərəyan elektrik dövrəsinin işi və gücünün hesablayır. 4. Elektrotexnikanın əsas qanunlarını sadalayır (aktiv dövrə üçün Om qanunu, Kirxhof qanunu, elektrik dövrlərinin topoloji qrafları). 5. Dövrə hissəsi üçün OM qanununun düsturunu tətbiq edir. 6. Tam dövrə hissəsi üçün OM qanununun düsturunu tətbiq edir. 7. Kirxhofun I qanununun düsturunu tətbiq edir. 8. Kirxhofun II qanununun düsturunu tətbiq edir. 	5	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7
	Sinusiodal dəyişən cərəyan elektrik dövrəsi ilə bağlı əsas anlayışları bilir və qurmağı bacarır	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sinusiodal dəyişən elektrik kəmiyyətlərini tanıyır. 2. Dəyişən cərəyan dövrəsinin ideal elementlərini tanıyır. 3. Dəyişən cərəyan elektrik dövrəsinin hesablanmasını həyata keçirir 4. Ardıcıl R, L, C dövrlərini müəyyən edir. 5. Paralel R, L, C dövrlərini müəyyən edir. 		
	Mürəkkəb elektrik dövrləri haqqında bilir və iş əsnasında tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirxhof qanunları metodunu tətbiq edir 2. Düyün potensiallar metodunu tətbiq edir 3. Kontur cərəyanlar metodunu hesablayır. 4. Qondarma (superpozisiya) metodunu hesablayır 5. Qarşılıqlıq prinsipini izah edir. 		
	Maqnit dövrləri haqqında bilir və müvafiq hesablamalar aparmağı bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maqnit sahəsini xarakterizə edən kəmiyyətləri tanıyır 2. Ferromaqnit materilları tanıyır və xarakteristikalarını izah edir 3. Maqnit dövrəsi üçün Om qanununu tətbiq edərək maqnit dövrəsini hesablayır. 		

	<p>Transformatorlar, asinxron, sinxron mühərriklər və sabit cərəyan maşınları haqqında anlayışı var və tətbiqini həyata keçirir</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Transformatorların növlərini, quruluşunu və işləmə prinsipini bilir, tətbiq edir 2. Asinxron mühərrikin quruluşunu və işləmə prinsipini bilir, tətbiq edir 3. Sinxron mühərrikin quruluşunu və işləmə prinsipini izah edir, tətbiq edir 4. sabit cərəyan maşınları quruluşunu, işləmə prinsipini və təsirləndirmə üsullarını bilir, tətbiq edir 		
	<p>Elektrik idarəetmə və mühafizə aparatları haqqında anlayışı var və tətbiqini həyata keçirir</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Avtomat və açarların növlərini, quruluşunu və işləmə prinsipini müəyyənləşdirərək tətbiq edir. 2. Qoruyucuların növlərini, quruluşunu və işləmə prinsipini izah edir və tətbiq edir. 3. Reostatların növlərini, quruluşunu və işləmə prinsipini müəyyənləşdirərək tətbiq edir. 4. Maqnitləşəsalıcıların növlərini, quruluşunu və işləmə prinsipini müəyyənləşdirərək tətbiq edir. 5. İstilik relesinin növlərini, quruluşunu və işləmə prinsipini müəyyənləşdirərək tətbiq edir. 		
<p>Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə elektron cihazları və onların iş prinsipini, sxemlərini öyrənəcək və praktiki tətbiq etməyi bacaracaqdır.</p>				
<p>NSTİ-İM-B08</p> <p>Elektronikanın əsasları</p>	<p>Metallar, yarımqeçiricilər və dielektriklərin fiziki və elektrik xassələrini bilir.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Metalların elektrik və istilik keçiriciliyini analiz edir. 2. Dielektriklərin xüsusiyyətlərini təhlil edir. 3. İfrat keçiricilik hadisələrini izah edir. 4. Yarımqeçiricilərin məxsusi və aşqar keçiriciliyini izah edir. 5. Elektron-deşik keçidini və onun elektrik xassələrini analiz edir. 	<p>4</p>	<p>PK-3 PK-5 PK-6 PK-7</p>
	<p>Yarımqeçirici diodları tanıyır və praktiki tətbiq etməyi bilir</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Düzləndirici diodların xarakteristikasını və qoşulma sxemini təyin edir. 2. Güc diodların və ya ventillərin xarakteristikasını və qoşulma sxemini tətbiq edir. 3. Şottki çəpərli diodların xarakteristikasını və qoşulma sxemini qurur. 4. Yüksək tezlikli (impulslu) diodların xarakteristikasını və qoşulma sxemini tətbiq edir. 		

		<ol style="list-style-type: none"> 5. Stabiltronların xarakteristikasını və qoşulma sxemini tənzimləyir. 6. Varikapların xarakteristikasını və qoşulma sxemini tətbiq edir. 		
	Tranzistorların iş prinsiplərini bilir və konstruksiyasını qurmağı bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bipolyar tranzistorun quruluşunu və iş prinsipini izah edir. 2. Bipolyar tranzistorun xarakteristikasını analiz edərək qoşulma sxemini qurur. 3. Sahə tranzistorunun quruluşunu və iş prinsipini təhlil edərək tətbiq edir. 4. Sahə tranzistorunun xarakteristikasını analiz edərək qoşulma sxemini qurur. 		
	Elektrik siqnallarının gücləndirici və generatorlarının iş prinsiplərini və konstruksiyasını və tətbiqini bacarır	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elektron gücləndiricilərinin təsnifatını və əsas parametrlərini izah edir. 2. Gücləndiricilərdə əks rəbitəni tətbiq edir. 3. Bipolyar tranzistorlu birkaskadlı gücləndirici kaskadın sxeminin əsas parametrlərini müəyyən edir. 4. Sahə tranzistorlu gücləndirici kaskadın sxemi ilə tanışdır və əsas parametrlərini müəyyən etməyi bacarır. 5. İmpuls formalaşdırıcılarının və generatorlarının quruluş prinsiplərini tətbiq edir. 		
	Məntiq elementlər və Triggerlər, Multivibratorlar və təkvibratorlar haqqında bilir və müvafiq qaydada tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Baza məntiq elementlərini tətbiq edir 2. Məntiq elementlərinin sxemlərini təhlil edərək tətbiq edir. 3. Triggerlərin təsnifatını və əsas parametrlərini müəyyənləşdirərək təhlil edir. 4. Multivibratorlar və təkvibratorlar təsnifatını və əsas parametrlərini təhlil edərək tətbiqini həyata keçirir 		

Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə elektrik dövrəsi elementlərini biləcək və elektrik qanunlarını sabit və dəyişən cərəyan dövrlərində tətbiq etməklə elektrik dövrlərini hesabətını aparmağı bacaracaqdır.

NSTİ-İM-B09 Elektrik dövrələr nəzəriyyəsi	Elektrik dövrələrinin əsas anlayışları, elementləri, parametrləri və qanunlarını bilir və müvafiq qaydada tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dövrələr nəzəriyyəsinin əsas anlayışları və elementləri müqavimətlərdə, tutumlarda, induktivliklərdə, sabit və dəyişən cərəyan və gərginlik mənbələrində cərəyan-gərginlik münasibətlərinin istifadə olunması, güc və enerjinin hesablanması qaydalarını izah edir. 2. Om, Coul-lens, və Kirxhof qanunlarını mənimsəyib və onların gərginlik və cərəyanın bölünməsi dövrələrində və ardıcıl/parallel çevrilmələrdə tətbiq edir. 	4	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7
	Sxemlərin çevrilməsi və xətti elektrik dövrələrinin hesablanmasını bacarır	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ardıcıl, paralel və qarışıq birləşdirilmiş dövrənin ekvivalentləşdirilməsini həyata keçirir. 2. Üçbucaq birləşməni ekvivalent ulduza və əksinə çevirir. 3. Kirxhof qanunları, düyün potensialları metodu, kontur cərəyanlar metodu və qondarma (superpozisiya) metodunu tətbiq etməklə elektrik dövrələrini hesablayır. 		
	Elektrik dövrələrində sərbəst keçid prosesləri haqqında bilir və müvafiq qaydada tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommutasiya qanunlarını izah edir. 2. R, L, C dövrələrində keçid proseslərini izah edir. 3. Laplas çevrilmələrini keçid proseslərinin hesablanmasında tətbiq edir. 		
	Dördqütblülər və elektrik süzgəcləri haqqında bilir və müvafiq qaydada tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dördqütblülərin təsnifatını və əsas tənliklərini həll edir. 2. Passiv və aktiv dördqütblünün ekvivalent sxemlərini izah edir. 3. Passiv dördqütblünün ardıcıl və paralel birləşməsini həyata keçirir. 		

Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə analog və rəqəmsal elektronikanın əsas anlayışlarını, elementlərini biləcək və dövrələrdə tətbiq etməyi bacaracaqdır.

NSTİ-İM-B10 Mikroprosessorlar və Mikrokontrollerlər	Analoq mikrosxemotexnikası haqqında bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analoq mikrosxemotexnikanın əsaslarını izah edir. 2. Analoq qurğuların təsnifatını izah edir. 3. Aşağıtezlilikli və yüksəktezlilikli gücləndiriciləri və əməliyyat gücləndiricilərini şərh edir. 4. Əməliyyat gücləndiricilərinin tipik sxemlərini (invertləyən, invertləməyən, diferensiyallayan, təkrarlayan, loqorifmik, antiloqorifmik gücləndiricilər) izah edir. 	5	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7
	Rəqəm mikrosxemotexnikası haqqında bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rəqəm qurğularının və sistemlərinin strukturunu və iş prinsipini tətbiq edir. 2. Məntiq sxemlərinin nəzəri əsaslarını izah edir. 3. Elementar rəqəmli avtomatları tətbiq edir. 		
	Rəqəmli yaddaş avtomatları və kombinasiyalı rəqəmli qurğular haqqında bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Triggerlərin təsnifatını və iş prinsipini izah edir. 2. Sayğacların təsnifatını və iş prinsipini izah edir. 3. Registerlərin təsnifatını və iş prinsipini izah edir. 4. Şifratorların, deşifratorların, multipleksorların, demultipleksorların və cəmləyicilərin təsnifatını və iş prinsipini izah edir. 5. Rəqəmli yaddaş avtomatları və kombinasiyalı rəqəmli qurğularını tətbiq etməyi bacarır. 		
	Elementar mikroprosessorların təsnifatını bilir və tətbiq metodlarını həyata keçirməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mikroprosessorların interfeysi və onun əsas funksiyalarını izah edir 2. Mikroprosessorların tətbiq metodlarını həyata keçirir. 		
	Mikrokontrollerlər haqqında bilir və sxemlərdə tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mikrokontrollerlərin növləri və tətbiq üsullarını izah edir. 2. Müxtəlif mikrokontrollerli kombinasiyalar və dövrə dizaynları, yaddaş, proqramlaşdırıla bilən məntiq və rəqəmsal integral sxemləri şərh edir. 3. Mikrokontrollerləri sxemlərdə tətbiq edir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə müxtəlif növ elektron qurğuları biləcək və istifadə olunan element bazası əsasında hazırlanan sxemlərin tətbiqini bacaracaqdır.				

NSTİ-İM-B11 Optoelektron cihaz və qurğular	Optik elektronikanın əsasları və fotoqəbuledici cihazlar haqqında bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Optik elektronikanın fiziki əsaslarını və element bazasını, optik dalğalar vasitəsilə informasiyanın ötürülmə prinsiplərini, optik şüalanmanın parametrləri və xarakteristikalarını izah edir. 2. Fotoqəbuledici cihazların təsnifatını şərh edir. 3. Yarımqeçirici fotoqəbuledici cihazların əsas parametrlərini və xarakteristikalarını izah edir. 	5	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7
	Qeyri-koherent və koherent şüalanma işıq mənbələri haqqında bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Qeyri-koherent işıq mənbələrinin təsnif edir. 2. Işıq diodlarının parametrlərini, əsas xarakteristikalarını, konstruksiyasını və qoşulma sxemlərini təsvir edir. 3. Koherent şüalanma mənbələrini şərh edir. 4. Optik rezonatorları, bərk cisim və maye lazerləri, mazerləri izah edir. 		
	Aviasiya və kosmik texnikada tətbiq edilən optoelektron cihaz və qurğular haqqında bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Optronlar haqqında ümumi məlumatı şərh edir. 2. İndikator qurğularını tətbiq edir. 3. Optronların təsnifatını, parametrlərini və xarakteristikalarını müəyyənləşdirir. 4. Aviasiya və kosmik texnikada tətbiq olunan optoelektron cihaz və qurğuları, indikator və displeyləri, lazer giroskopunu və optik müşahidə sistemlərini şərh edir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə sülh və müharibə dövründə fəvqəladə halların növlərini mənimsəməklə, xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin təşkilini bacaracaqdır.				
NSTİ-İM-B12 Mülki müdafiə	Mülki müdafiənin ümumi məsələlərini və fəvqəladə halların təsnifatını bilir	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sülh və müharibə dövründə yaranan fəvqəladə halların növlərini izah edir. 2. Sülh və müharibə dövründə yaranan fəvqəladə halların xarakteristikasının prinsiplərini izah edir. 3. Zədələyici amillərin insanlara, avadanlıqlara təsirini izah edir. 	3	PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-6 PK-7
	Mülkü müdafiə orqanının təşkilini bacarır	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sülh və hərbi şəraitdəki fəvqəladə hallarda əhali və ərazinin mühafizəsi məsələsini şərh edir. 2. Mülkü müdafiə orqanını, onun əsas qüvvələrini və vəzifələrini təşkil edir. 3. Mülki müdafiə siqnallarını müəyyən edir. 		

	Kütləvi və adi qırğın silahları və mühafizə qurğuları haqqında bilir və müvafiq tədbirləri həyata keçirməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kütləvi silahları təsnif edir. 2. Nüvə silahlarını təsnif edir. 3. Hidrogen bombasını izah edir. 4. Fərdi və tibbi mühafizə vasitələrindən istifadə qaydalarını şərh edir. 5. Xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işləri həyata keçirir, insanların və avadanlıqların radioaktiv və kimyəvi çirklənməsini zərərsizləşdirir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə beynəlxalq mülki aviasiya təşkilatları haqqında biləcək, hava məkanından istifadəni və texniki təmir proseduru tənzimləyən qanun, qaydalar və sənədlər haqqında biliklərə sahib olacaqdır.				
NSTİ-İM-B13 Aviasiya qanunları və rəhbər sənədlər	Azərbaycan Respublikasının Aviasiya qanunlarını və beynəlxalq aviasiya müqavilələri haqqında bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycan Respublikasının Aviasiya haqqında qanununu izah edir. 2. Beynəlxalq mülki aviasiya müqavilələrini və təşkilatlarını şərh edir. 3. 1919 il Paris konfransı və beynəlxalq daşınmalar üzrə Varşava konvensiyasını izah edir. 4. Tokiyo, Haaga və Çikaqo konvensiyalarını, Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatını (ICAO) şərh edir. 	4	PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-6 PK-7
	ICAO və digər beynəlxalq və milli aviasiya qaydalarını bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ICAO Annex 2 (Hava Məkanı Qaydaları) və SERA qaydalarını izah edir. 2. Annex 8 (Hava gəmilərinin uçuşa yararlılığı) və dövlət sertifikatı izah edir. 3. Ümumi uçuş qaydalarını və hava gəmisi ümumi istismar qaydalarını (ICAO Doc 8168) izah edir. 4. ICAO Annex 6 (Hava Gəmisinin İstismarı - Təhlükəsizlik) qaydalarını şərh edir. 5. İş əsnasında qaydaları müvafiq qaydada tətbiq edir. 		
	Aviasiya sənədlərinin təyinatını və təsnifatını bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aeronaviqasiya haqqında ümumi qaydaları və hava məkanının təsnifatını izah edir. 2. Hava gəmilərinin texniki təmiri üzrə aviasiya sənədlərinin təyinatını və təsnifatını izah edir. 3. Milli rəhbər sənədləri və Azərbaycanın Aviasiya Qaydalarını (AAQ -KTİ, AAQ-UQ) şərh edir. 4. Axtarış və xilasetmə, siqnalları və həyəcan xidmətini 		

		izah edir.		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə ICAO-nun əsas kompetensiyalarını, təhlükəsizliyin idarə edilməsini və aviasiyada psixologiyanın əsaslarını mənimsəməklə iş prosesinə təsirinə dair bilik və bacarıqlara yiyələnəcəkdir.				
NSTİ-İM-B14 Aviasiyada İnsan amili	Aviasiyada İnsan amili anlayışı və onun tədqiqini bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. MSL-ə görə standart temperatur və atmosfer təzyiqini, tənəffüs və qan dövranı sistemlərini, yüksək və aşağı arterial təzyiqin, koronar arteriya xəstəliyinin, hipoksiya, hiperventilyasiya və dekompressiya xəstəliyinin təsirini izah edir. 2. Hissiyat sistemi, mərkəzi, periferik və avtonom sinir sistemləri, görmə və eşitmə problemlərini, müvazinət və hərəkət xəstəliyini, sağlamlıq və gigiyena məsələlərini, bədən ritmi və yuxunun pilotlar və texniki heyətə təsirini şərh edir. 3. Pilotlar üçün problemləli sahələri (ümumi xəstəliklər, barotravma, mədə-bağırsaq pozğunluqları, bel ağrısı, qida gigiyenası, tropik iqlim, yoluxucu xəstəliklər) və intoksikasiyanın (tütün, kofein, alkoqol, narkotik, toksik materiallar və özünü müalicə) təsirini izah edir. 	3	PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-6 PK-7
	Uçuşun təhlükəsizliyi və insan amili haqqında anlayışı var	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aviasiya psixologiyasının əsaslarını, psixoloji və fizioloji amilləri, insan səhvi və etibarlığı nəzəriyyələrini izah edir. 2. Qərar qəbul etmə, koordinasiya prinsiplərini və yorğunluq, stressin idarə edilməsi metodlarını şərh edir. 3. Qəza statistikasını, uçuşların təhlükəsizliyi konsepsiyalarını və insan amilinin uçuşların təhlükəsizliyinə təsirini izah edir. 		
	İnsan amili üzrə ICAO tövsiyələri və "SHEL" modelini bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ICAO-nun əsas kompetensiyalarını izah edir. 2. İnsan psixologiyasının dərinəndən öyrənilməsi və prosedurları şərh edir. 3. Təhlükəsizlik mədəniyyətini, insan xətası və səhvlərin yarada biləcəyi təhlükələri, insan səhvlərinin təsnifatını və TEM (Threat and Error 		

		Management) və SHELL modellərini izah edir.		
	Hava gəmisinin texniki xidmətində insan amili və "RIZON" modeli bilir	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ceyms Reasonun "İsveçre pendiri modeli Aviasiya fiziologiyasının əsaslarını və sağlamlığın qorunmasını (Boyl, Dalton, Henri və Ümumi Qaz qanunlarının fizioloji əhəmiyyəti) izah edir. 2. Hava gəmisinin texniki nəzarəti zamanı insan səhvlərini müəyyən edir. 		
	CRM-in əsas prinsipləri və tələblərini bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uçuş Heyəti Resurslarının İdarə olunması tarixinin əsas mərhələlərini müəyyən edir. 2. Aviamüəssisədə CRM-ə olan müasir tələbləri izah edir. 3. CRM-in əsas prinsiplərini şərh edir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə insanın bütün fəaliyyət sahələrində (məişətdə, istehsalatda və sülh dövründə fəvqəladə hadisələri zamanı təhlükəsizlik) təhlükəli və zərərli faktorlardan mühafizəsinin nəzəri və əməli qaydalarını biləcək.				
NSTİ-İM-B15 Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi	HFT-nin nəzəri əsaslarını bilir	<ol style="list-style-type: none"> 1. Təhlükələrin taksonomiyası, siyahısı, kvantifikasiyası, eyniləşdirilməsini izah edir. 2. Səbəb və nəticələri izah edir. 3. Fəaliyyətin potensial təhlükəsi haqqında aksiomanı şərh edir. 	3	PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-6 PK-7
	Risk nəzəriyyəsinin əsas müddəalarını və HFT-nin idarə olunmasının metodiki əsaslarını bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Riskin münasib konsepsiyası, riskin idarə olunması, «səbəb və təhlükələr ağacı» sistemlərini şərh edir. 2. Təhlükəsizlik fəaliyyətinin təmin olunmasının prinsipləri, üsulları və vasitələrini tətbiq edir 3. Təhlükələrin ardıcılığını müəyyən edir. 4. HFT-nin ergonomik əsasları, informasiya uyğunluğu, biofiziki uyğunluğu, fəza-antropometrik uyğunluğu, texniki estetik uyğunluğu və təhlükəsizliyin sistemli təhlil və tətbiqni həyata keçirir. 		
	Fəaliyyət təhlükəsizliyinin psixologiyası və ekoloji əsasları haqqında bilir və təhlükəsizlik sisteminin layihələndirilməsini	<ol style="list-style-type: none"> 1. Davranışın fizioloji əsaslarını, təhlükəsizlik sistemlərini izah edir. 2. Təhlükəsizliyin texniki vasitələrinin etibarlılığını izah edir 3. Təhlükəsizlik sistemin təhlilində məntiqi əməliyyatlar və layihələndirilməni həyata keçirir 		

	həyata keçirməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 4. HFT-in təbii aspektlərini şərh edir. 5. Ekoloji aspektlərin təbiət və cəmiyyətlə qarşılıqlı əlaqəsini və əsas terminlər və anlayışları izah edir. 6. Biosfer və biogeosenoz, ekoloji amilləri, tullantıların təsnifatını, qlobal ekoloji problemləri, və tullantılı və az tullantılı texnoloji prosesləri izah edir. 		
	Əmək mühafizəsinin hüquqi və təşkilati məsələləri ilə bağlı əsas anlayışları bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Əmək qanunvericiliyinin əsaslarını izah edir. 2. Əmək məcəlləsi və əmək müqaviləsini və əmək mühafizəsi qaydalarının pozulmasında məsuliyyət növlərini izah edir 3. Təhlükəsizlik qaydalarına nəzarət edən Dövlət Nəzarət Komitələri haqqında məlumatı var. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə naviqasiya üzrə baza biliklərinə sahib olacaq, nəqliyyat sistemlərində uyğun sistem və qaydaları biləcəkdir..				
NSTİ-İM-B16 Naviqasiyanın əsasları	Naviqasiyanın təyinatını və ümumi qaydalarını bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Naviqasiya tarixinin icmalını, göy, bort, radio və peyklərin məqsədini və istifadəsini, eləcə də Yer kürəsinin fəzada mövqeyi və hərəkəti, forması, ölçüsü, fırlanması, fəsilər, gündüz, gecə, alaqaranlıq, vaxt vahidləri, istiqamət və məsafə, dərəcə, dəqiqə, saniyə və vaxt zonalarını izah edir. 2. UTC koordinatlar sistemini və WGS-84 beynəlxalq geodeziya sistemini izah edir. 3. Yer səthində olan mövqeni (en dairəsi/uzunluq), iki nöqtə arasındakı məsafə və istiqaməti, maqnetizmi, Yer in maqnit sahəsini (həqiqi şimal, maqnit şimalı, kompas şimalı, dəyişmə, sapma, meyl) izah edir. 4. Aviasiyada istifadə olunan xəritələri və qrafikləri (Lambert, Merkator, stereoqrafik), loksodromik və ortodromik uçuş trayektoriyalarını, topografik xüsusiyyətləri, aerodrom qrafiklərini, vizual naviqasiyanı, vizual yanaşma cədvəllərini və hərbi xəritələr və qrafiklərini izah edir. 5. Küləyin təsirini, sürüşmə, külək vektoru, sürət (həqiqi hava sürəti, yer sürəti, Max ədədi daxil olmaqla gətirilmiş hava sürəti) və uçuş hündürlüyü 	5	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7

		(həqiqi və barometrik) parametrlərini izah edir. 6. Vizual naviqasiyanı, uçuşların planlaşdırılmasının naviqasiya aspektlərini, yanacaq/vaxt hesablamalarını, minimal yüksəklikləri və alternativ yolları şərh edir.		
	Uçuşu idarə etmə sistemi haqqında bilir.	1. FMS sisteminin təyinatını izah edir 2. Bölgə naviqasiyası (RNAV) izah edir 3. İnersial naviqasiya sisteminin (IRS) naviqasiya məsələlərinin həllində rolunu izah edir		
	Hava məkanında mövqe təyin etmə metodlarını və aviasiyada istifadə olunan naviqasiya alətlərinin iş prinsipini bilir.	1. Hava məkanında mövqe təyin etmə metodlarını izah edir. 2. Aviasiyada istifadə olunan naviqasiya alətlərinin (GPS, VOR, DME və s.) iş prinsipini şərh edir. 3. Müxtəlif naviqasiya alətlərinin aviasiya əməliyyatlarında istifadəsini nümayiş etdirir.		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə havanın (qazın) hərəkət qanunlarını biləcək, havanın uçuş aparatlarına qarşılıqlı təsirinə dair biliyə yiyələnəcək.				
NSTİ-İM-B17 Aerodinamika	Havanın əsas xüsusiyyətlərini və Aerodinamikanın əsas qanunlarını bilir və tətbiqini bacarır	1. Havanın əsas parametrlərini və fiziki xassələrini bilir 2. Aerodinamikanın əsas qanunlarının prinsiplərini izah edir. 3. Aerodinamika ilə bağlı ilkin anlayışları tətbiq edir.	5	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7
	Aerodinamik qüvvələr haqqında bilir və müvafiq hesablamalar aparmağı bacarır.	1. Qanadın hündəsi xarakteristikalarını və qanadın hücum bucağını izah edir 2. Qanadın qaldırıcı və tam aerodinamik qüvvəsini hesablayır. 3. Qanadın aerodinamik keyfiyyətini müəyyən edir. 4. Profilin formasının aerodinamik keyfiyyətə təsirini izah edir. 5. Qaldırıcı qüvvəni idarəetmə vasitələrini şərh edir.		
	Təyyarənin aerodinamik xarakteristikası haqqında bilir və müvafiq hesablamalar aparmağı bacarır.	1. Təyyarənin qaldırıcı qüvvəsi və alın müqavimət qüvvəsini hesablayır. 2. Aerodinamik interferensiya haqqında anlayışı var 3. Təyyarənin hermetikləşdirilməsi haqqında anlayışı var		

	Mühərriklərin dartı qüvvəsi haqqında bilir və müvafiq hesablamalar aparmağı bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mühərriklərin dartı qüvvəsini hesablayır. 2. Mühərrikin sürət xarakteristikasını izah edir. 3. Mühərrikin işçi istismar hündürlük xarakteristikasını izah edir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə peyk-naviqasiya sistemlərinin növləri, iş prinsiplərini və hava nəqliyyatının hərəkətinin təşkili və idarə edilməsi üzrə biləcək və müvafiq əməliyyatları həyata keçirməyi bacaracaqdır.				
NSTİ-İM-B18 Peyk naviqasiyası və HHİE sistemləri	Peyk naviqasiya sistemləri haqqında bilir və funksiyalarını tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Peyk-naviqasiya sistemlərinin növləri, iş prinsipi və funksional imkanlarını şərh edir. 2. Peyk naviqasiya sistemlərinin ümumi xüsusiyyətlərini (GNSS) izah edir. 3. Peyk naviqasiyasının əsas funksiyalarını tətbiq edir. 4. GPS (Global Positioning System) naviqasiya sisteminin prinsiplərini izah edir. 5. Qlonass peyk naviqasiya sisteminin prinsiplərini izah edir. 6. Qaliley peyk naviqasiya sistemini izah edir. 	5	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7
	Hava nəqliyyatının hərəkətinin təşkili və idarə edilməsi üzrə əsas anlayışları bilir və təhlükəsizliyi təmin etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. HHİE sistemlərinin məqsədi və vəzifəsi izah edir. 2. Hava nəqliyyatının hərəkətinin təşkili və idarə edilməsi üzrə tapşırıqların ümumi xüsusiyyətlərini şərh edir. 3. Əsas təhlükəsizliyi təmin edir. 4. HH təşkil olunmasının yaxşılaşdırılmasında ADS-B-nin rolunu şərh edir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə aviasiya cihazlarını və sistemlərini öyrənəcək həmçinin onların təyinatını, parametrlərin ölçülməsi üsulları haqqında biləcək və müvafiq əməliyyatları həyata keçirməyi bacaracaqdır.				
NSTİ-İM-B19 Aviasiya cihazları və informasiya-ölçmə sistemlər	Aviasiya cihazları haqqında bilir və ölçmə əməliyyatlarını həyata keçirməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aviasiya cihazlarının təsnifatını və əks etdirilməsini üsullarını izah edir. 2. Aviasiya termometrlərinin təyinatı və temperaturun ölçülməsi üsullarını tətbiq edir. 3. Aviasiya manometrlərinin təyinatı və temperaturun ölçülməsi üsullarını tətbiq edir. 4. Yanacaqın miqdarının və sərfiyyatının ölçülməsi üsullarını müəyyən edir. 5. Hündürlüyün ölçülməsi üsullarını həyata keçirir. 6. Uçuş sürətinin, maksimum ədədinin və hücum 	5	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7

		<p>bucağının ölçülməsi üsullarını tətbiq edir.</p> <p>7. Kursunun ölçülməsi üsullarını həyata keçirir</p>		
	Hava verilənləri sistemi haqqında bilir və işləməyi bacarır.	<p>1. Sistemin təyinatını və əsas komponentlərini izah edir</p> <p>2. Vericilərin iş prinsipini və yerləşmə yerlərini bilir</p> <p>3. Ölçülən parametrlərin əks etdirilməsi üsullarını tətbiq edir.</p>		
	İnertial naviqasiya sistemi haqqında bilir və işləməyi bacarır.	<p>1. Sistemin təyinatını və əsas komponentlərini izah edir</p> <p>2. Vericilərin iş prinsipini və yerləşmə yerlərini bilir</p> <p>3. Ölçülən parametrlərin əks etdirilməsi üsullarını tətbiq edir.</p>		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə uçuş aparatlarında tətbiq edilən elektrik təchizatı sisteminin tərkibini və təyinatını biləcək, elektrik sisteminin idarə edilməsi üzrə bilik və bacarıqlara yiyələcək.				
NSTİ-İM-B20 Uçuş aparatlarının elektrik sistemləri	Əsas elektrik sistemi haqqında bilir və müvafiq əməliyyatları həyata keçirməyi bacarır.	<p>1. Elektrik təchizatı sisteminin (ETS) tərkibi və təyinatını izah edir.</p> <p>2. ETS- nin təsnifatı və ümumiləşmiş funksional sxemlərini izah edir</p> <p>3. ETS-nin elektrik enerji mənbələrini, elementlərini izah edir</p> <p>4. Sabit cərəyan elektrik təchizat sistemini izah edir</p> <p>5. Dəyişən cərəyan elektrik təchizat sistemini izah edir</p> <p>6. Elektrik yükünün idarə olunması və nəzarətini həyata keçirir.</p>	5	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7
	Ehtiyat elektrik sistemi haqqında bilir.	<p>1. Elektrik təchizatı sisteminin (ETS) tərkibi və təyinatını bilir</p> <p>2. ETS- nin təsnifatı və ümumiləşmiş funksional sxemlərini izah edir</p> <p>3. ETS-nin elektrik enerji mənbələrini, elementlərini izah edir</p> <p>4. Sabit cərəyan elektrik təchizat sistemini izah edir</p> <p>5. Dəyişən cərəyan elektrik təchizat sistemini izah edir</p> <p>6. Elektrik yükünün idarə olunması və nəzarətini həyata keçirir.</p>		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə nəqliyyatda tətbiq edilən həm daxili həm də xarici rabitə avadanlıqları və sistemləri haqqında biləcək və onların işləmə prinsiplərinin təhlilini aparmağı bacaracaqdır.				

NSTİ-İM-B21 Uçuş aparatlarının rabitə sistemləri	Hava-yer rabitəsi haqqında bilir və sistemi idarə etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rabitə sisteminin tərkibi və təyinatını müəyyən edir. 2. HF sisteminin iş prinsipini və yerləşməsini izah edir. 3. VHF sisteminin iş prinsipini və yerləşməsini izah edir. 4. Sistemin idarə olunması və nəzarət olunması əməliyyatlarını icra edir. 	4	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7
	Hava-hava rabitəsi haqqında bilir və sistemi idarə etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rabitə sisteminin tərkibi, təyinatını müəyyən edir. 2. HF sisteminin iş prinsipini və yerləşməsini izah edir. 3. VHF sisteminin iş prinsipini və yerləşməsini izah edir. 4. Sistemin idarə olunması və nəzarət olunması əməliyyatlarını icra edir. 		
	Hava-peyk rabitəsi haqqında bilir və sistemi idarə etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rabitə sisteminin tərkibi və təyinatını müəyyən edir. 2. Sisteminin iş prinsipini və yerləşməsini izah edir. 3. Sistemin idarə olunması və nəzarət olunması əməliyyatlarını icra edir. 		
	Bort daxili rabitə haqqında bilir və sistemi idarə etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rabitə sisteminin tərkibi və təyinatını müəyyən edir. 2. Sistemin interfeysini izah edir 3. Sistemin idarə olunması və nəzarət olunması əməliyyatlarını icra edir. 		

NSTİ-İMSB00	İxtisas peşə hazırlığı seçmə modulları bölümü			
	Bu bölüme daxil olan modulların öyrənilməsi nəticəsində subbakalavr:			
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə hava gəmilərinin mövcud funksional sistemlərinin təsnifatını, onların təyinatını və işləmə prinsiplərini öyrənəcək.				
NSTİ-İMS-B01 Hava gəmilərinin funksional sistemləri	Uçuş aparatlarının hidravlik sistemləri haqqında bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sistemin təyinatını izah edir 2. Sistemin əsas elementlərini, prinsipial sxemini və iş prinsipini tətbiq edir 	4	PK-3 PK-5 PK-6 PK-7
	UA-nın hava götürmə və paylama sistemləri Uçuş aparatlarının hava	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sistemin təyinatını izah edir 2. Sistemin əsas elementlərini, prinsipial sxemini və iş prinsipini izah edir 		

	kondisioner və avtomatik təzyiq tənzimləmə sistemləri haqqında bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 3. Hermetik kabinanı izah edir 4. Təzyiqin dəyişmə proqramını şərh edir 		
	UA-nın buzlaşma əleyhi, yanğından mühafizə, avadanlıqları və neytral qaz sistemi, qəza-xilasetmə avadanlıqları haqqında bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Buzlaşmanın növlərini təsnif edərək uçuşa təsirini izah edir. 2. Buzlaşmaəleyhinə vasitələri müəyyən edir. 3. Yanğının yaranma şərtlərini izah edir. 4. Yanğın təhlükəsizliyinin artırılma üsullarını tətbiq edir. 5. Qəza-xilasetmə avadanlıqlarının istifadə qaydalarını tətbiq edir. 		
<p>Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə hava gəmilərinin konstruksiyasını, mövcud sistemlərin təsnifatını, onların təyinatını və işləmə prinsiplərini biləcək, qoyulan texniki və istismar tələblərini təhlil etməyi bacaracaqdır.</p>				
<p>NSTİ-İMS-B02 Hava gəmilərinin konstruksiyası və sistemləri</p>	Hava gəmilərinin konstruksiyası haqqında bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hava gəmilərinin konstruksiyasının qurulma prinsiplərini izah edir. 2. Konstruksiya elementlərində istifadə edilən materialları şərh edir. 	4	<p>PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7</p>
	Füzelyaj və söyənəcəklər haqqında bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Təyyarənin füzelyajının təyinatı, ona qoyulan tələblər və təsir edən qüvvələri şərh edir. 2. Füzelyajının güc elementlərinin iş prinsiplərini izah edir. 3. Təyyarə konstruksiyasının əsas aqreqatlarının təsviri, onlara qoyulan möhkəmlik, minimal kütlə, texnolojilik və istismar rahatlığı tələblərini müəyyən edir. 		
	Qanaq haqqında bilir	<ol style="list-style-type: none"> 1. Qanadın təyinatını və təsnifatını izah edir. 2. Qanadın əsas struktur və güc sxemlərini təsvir edir. 		
	Şassin haqqında bilir	<ol style="list-style-type: none"> 3. Şassinin təyinatını və təsnifatını izah edir. 4. Şassinin əsas struktur və sxemini təsvir edir. 5. Amortizatorların təyinatını və təsnifatını izah edir. 		
	Uçuş aparatlarının yanacaq, hidravlik idarəetmə sistemləri haqqında bilir	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sistemin təyinatını və təsnifatını izah edir. 2. Sistemin işləmə prinsipini izah edir. 3. Hidravlik mayelərin təyinatını müəyyən edir. 4. Sistemin necə idarə olunma və nəzarət olunmasını 		

		izah edir.		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə müasir hava gəmilərinin avionika sistemlərini, onların əsas elementlərini, avadanlıqlarının təyinatını və işləmə prinsiplərini biləcəkdir.				
NSTİ-İMS-B03 Avionika sistemləri	Təyyarənin cihaz sistemini bilir və tətbiq etməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uçuş aparatlarının avionika sistemlərinin əsas komponentlərini izah edir. 2. Hava gəmilərinin displey sistemlərinin təyinatı, əsas elementləri və iş prinsiplərini şərh edir. 3. Uçuş aparatlarının ehtiyat cihazlar sisteminin təyinatı, əsas elementləri və iş prinsiplərini müəyyən edir. 	4	PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7
	Təyyarənin elektrik sistemini bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uçuş aparatlarının elektrik qidalanma sistemlərini təsvir edir. 2. Sistemlərin təyinatını, əsas avadanlıqlarını və iş prinsiplərini izah edir. 		
	Təyyarənin radio rabitə və naviqasiya sistemini bilir.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uçuş aparatlarının rabitə sisteminin təyinatını, əsas elementləri və iş prinsiplərini təsvir edir. 2. Uçuş aparatlarının naviqasiya sistemlərinin təyinat və təsnifatını izah edir. 3. Uçuş aparatlarının mühərrikinin parametrlərinin indikasiyası və heyəti xəbərdarətmə sistemi: təyinatı, sxemləri, əsas elementləri və iş prinsipləri haqqında məlumatla malikdir. 4. Uçuş parametrlərinin qeydiyyatı sistemi: təyinatı, sxemləri, əsas elementləri və iş prinsipləri haqqında məlumatları şərh edir. 		
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə uçuş aparatlarının mühərriklərinin təsnifatını, təyinatını, onların işləmə prinsiplərini biləcək və konstruksiyaya qoyulan tələbləri, uçuş-texniki istismarının təhlilini aparmağı bacaracaqdır.				
NSTİ-İMS-B04 Güc qurğuları	Uçuş aparatlarının mühərrikləri haqqında bilir	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hava gəmilərində (təyyarələrin, helikopterlərin) istifadə olunan güc qurğuları və sistemləri izah edir. 2. HG-nın konstruksiyasında işlədilən materiallar və mülki aviasiya hava gəmilərinin uçuş -texniki istismarı haqqında məlumatla malikdir. 	4	PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7
	Qaz turbin mühərriklər haqqında bilir və parametrlərini həll	<ol style="list-style-type: none"> 1. Qaz turbin mühərriklərinin tiplərini izah edir. 2. Qaz turbin mühərriklərinin parametrlərini həll edir. 3. Qaz turbin mühərriklərinin konstruksiyasını və iş 		

	etməyi bacarır.	<p>prinsiplərini izah edir.</p> <p>4. Qaz turbin mühərriklərinin dartı güclərini izah edir.</p>		
	Turbovintli mühərriklər haqqında bilir və müvafiq əməliyyatları həyata keçirməyi bacarır.	<p>1. Turbovintli mühərriklərin tiplərini izah edir.</p> <p>2. Turbovintli mühərriklərin tiplərini parametrlərini həll edir.</p> <p>3. Turbovintli mühərriklərin tiplərini konstruksiyasını və iş prinsiplərini təsvir edir.</p> <p>4. Turbovintli mühərriklərin tiplərini dartı, ekvalent güclərini həll edir.</p>		
<p>Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə nəqliyyat sistemlərinin və radioelektron qurğularının diaqnostika üsullarını, yaranan nasazlıqların səbəblərini biləcək və etibarlılığını hesablamığı bacaracaqdır.</p>				
<p>NSTİ-İMS-B05 Nəqliyyat sistemlərinin diaqnostikası və etibarlığı</p>	Nəqliyyat sistemlərinin diaqnostikası üsullarını bilir və həyata keçirməyi bacarır	<p>1. Nəqliyyat sistemlərində və onların radioelektron qurğularında yaranan nasazlıqların səbəblərinin təyini üçün texniki diaqnostikasının əsas metodlarını izah edir.</p> <p>2. Riyazi diaqnostik modellərin qurulmasını tətbiq edir.</p> <p>3. Diaqnostiki texniki vəsaitlərin seçilməsi, sınaq nəticələrinin planlaşdırılması və emalını həyata keçirir.</p>	4	<p>PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7</p>
	Etibarlılıq nəzəriyyəsinin əsas elmi qanunları haqqında bilir və müvafiq əməliyyatları həyata keçirməyi bacarır.	<p>1. Etibarlılıq anlayışı, onun növlərini izah edir</p> <p>2. Etibarlılıq kriteriyaların təyin edir.</p> <p>3. Etibarlığın hesablanması üsullarını tətbiq edir.</p> <p>4. Radioelektron qurğularında işdən çıxmanın və bərpa olunmanın qanuna uyğunluğu və etibarlığın təminatı metodikasını tətbiq edir.</p>		
<p>Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə aviasiya texnikasının (güc qurğularının) texniki istismarını, diaqnostika üsullarını, texniki xidmətin və texniki xidmət rəqlamentinin təşkilini bacaracaqdır.</p>				
<p>NSTİ-İMSB06 Güc qurğularının istismarı, diaqnostikası və təmiri</p>	Mühərriklərin istismarı və diaqnostika üsullarını həyata keçirməyi bacarır.	<p>1. Texniki diaqnostikanın əsas vəzifəsini izah edir.</p> <p>2. Texniki diaqnostikanı təşkilini həyata keçirir.</p> <p>3. Aviasiya texnikasının və mühərriklərinin diaqnostika metodlarını tətbiq edir.</p> <p>4. Zədəsiz nəzarət metodlarını tətbiq edir.</p> <p>5. Qaz-turbin mühərriklərində vibrasiyanın yaranma səbəblərini müəyyən edir.</p> <p>6. Qaz-turbin mühərriklərinin vibrasiya diaqnostikasını</p>	4	<p>PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7</p>

		tətbiq edir.		
	Təmirin təşkili həyata keçirməyi bacarır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Təmir və texniki xidmət ilə bağlı əsas anlayışları izah edir. 2. Mühərriklərinin texniki vəziyyətinə nəzarət növlərinin tətbiq edir. 3. Texniki xidmət və təmir rəqlamentini tətbiq edir. 		
NSTİ-İTB00	Təcrübələr Bu bölümə aid olanların öyrənilməsi nəticəsində təhsil alan subbakalavr:			
NSTİ-İTB01 / B02 / B03 İstehsalat təcrübəsi -1 / 2 / 3	-qazanılmış nəzəri biliklərin təcrübələr keçirilən müəssisələrdə tətbiqinin müterəqqi üsul və metodlarını. -konkret ixtisas sahəsinin təşkili və idarə olunması metodlarını, qaydalarını, prinsiplərini və onların praktiki aprobasiyasını. -nəzəri sahədə əldə etdikləri bilikləri praktikaya tətbiq etməyi, onların nəticələrini ümumiləşdirməyi və sistemləş-dirmək vərdişlərinə		35	PK – 1 PK – 2 PK – 3 PK – 4 PK – 5 PK – 6 PK – 7
Kreditlərin ümumi cəmi:			180	

- 3.2. **“Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)”** ixtisasının təhsil proqramını mənimsəmək üçün ayrılan ümumi həftələr -143-dür,
o cümlədən:
- nəzəri təlim üçün 80;
  - imtahan sessiyaları üçün 14;
  - təcrübələr üçün 24;
  - tətillər üçün 23;
  - yekun dövlət attestasiyası üçün 2;
- 3.3. **“Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)”** ixtisası üzrə təhsil proqramı aşağıdakı tədris-metodik sənədlər əsasında həyata keçirilməlidir:
- nümunəvi tədris planı;
  - işçi tədris planı;
  - istehsalat təcrübələrinin keçirilməsinə, tələbələrin yekun dövlət attestasiyasına dair metodik göstərişlər;
  - modul və fənn proqramları;
  - modul və fənlər üzrə işçi-tədris proqramları;
  - modul və fənlər üzrə tapşırıqların yerinə yetirilməsinin cədvəli;
  - dərsliklər, əyani vasitələr, təklif olunan ədəbiyyatın siyahısı;
  - nəzəri və praktiki məşğələlərin planı;
  - modul və fənnin öyrənilməsi ilə bağlı tövsiyələr;
  - laborator və qrafik işlərin yerinə yetirilməsinə, istehsalat təcrübələrinin yekunları barədə hesabatların hazırlanmasına dair metodiki tövsiyələr.
- 3.4. Subbakalavr dərəcəsi verən yüksək peşə təhsili pilləsi üzrə təhsil proqramını həyata keçirən peşə təhsili müəssisələri aşağıdakı hüquqlara malikdirlər:
- tələbə üçün proqramda nəzərdə tutulmuş illik orta dərəcə yükü həddini və təlimin, minimum məzmununu saxlamaqla təhsil materialının mənimsənilməsinə ayrılmış saatların həcmi modul bölümləri arasında 5%, modul bölümləri daxilində isə 20%-ə qədər dəyişmək;
  - seçmə modulların siyahısını, onların tədris ardıcılığını, dərəcə növləri üzrə saatların miqdarını müəyyən etmək;
  - peşə təhsili müəssisələri seçmə modulları müxtəlif bloklar şəklində təklif edə bilər. Bu bloklara daxil olan modullar mümkün qədər müvafiq ixtisaslar üzrə subbakalavr proqramlarına istiqamətləndirilməlidir;
  - hər semestrə nəzəri təlim müddəti (sonuncu semestr istisna olmaqla) 15 həftədir;
  - təhsil dövründə tələbənin məcburi auditoriya dərsləri bir qayda olaraq həftədə 35 saata qədər müəyyənləşdirilir.

4. 030635– “Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)” ixtisası üzrə təhsil prosesinin planı

Sıra sayı	Modulları n (fənlərin) şifri	Modulların (fənlərin) adı	Kreditin sayı	Ümumi saatlar	Auditoriyada n kənar saatlar	Auditoriy a saatları	O cümlədən		Prerekviz it fənlərin şifri	Tədrisi nəzərd ətutulan semest r	Həftəli k dər s yükü
							Nəzəri dərslər	Praktiki məşğələ			
I	BM-B00	Humanitar və baza modulları bölümü	43	1290	630	660	315	345			44
1.	HBM-B01	Azərbaycan tarixi	5	150	90	60	30	30		P1	4
2.	HBM-B02	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya	4	120	60	60	30	30		P1	4
3.	HBM-B03	İnformasiya texnologiyaları I	2	60	30	30	15	15		P1	2
4.	HBM-B04	İnformasiya texnologiyaları II	2	60	30	30	15	15	HBM-B03	Y1	2
5.	HBM-B05	İnformasiya texnologiyaları III	2	60	30	30	15	15	HBM-B04	P2	2
6.	HBM-B06	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya I	3	90	45	45	15	30		P1	3

7.	HBM-B07	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya II	3	90	45	45	15	30	HBM-B06	Y1	3
8.	HBM-B08	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya III	3	90	45	45	15	30	HBM-B07	P2	3
9.	HBM-B09	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya IV	3	90	45	45	15	30	HBM-B08	Y2	3
10.	HBM-B10	Texniki hesab I	2	60	30	30	15	15		P1	2
11.	HBM-B11	Texniki Hesab II	2	60	15	45	15	30	HBM-B10	Y1	3
12.	HBM-B12	Şəxsi inkişaf və karyera planlaması	3	90	30	60	45	15		Y2	4
13.	HBM-B13	Layihə idarə edilməsi	3	90	45	45	15	30		P3	3
14.	<i>HBMS-B00</i>	<i>Humanitar və baza modulları bölümü üzrə seçmə modulları</i>	6	180	90	90	60	30			6

15.	HBMS-B01	1. Etika və estetika (İşgüzar Etika)	3	90	45	45	30	15		P2	3
	HBMS-B02	2. STEM									
16.	HBMS-B03	1. Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	3	90	45	45	30	15		Y2	3
	HBMS-B04	2. İstehsalatın idarə edilməsi									
II	İM-B00	İxtisasın peşə hazırlığı modulları bölümü	90	2700	1290	1410	705	705			96
1.	NSTİ-İM-B01	Xətti Cəbr və analitik həndəsə	4	120	60	60	30	30		P1	4
2.	NSTİ-İM-B02	Fizikanın əsasları	6	180	90	90	60	30		P1	6
3.	NSTİ-İM-B03	Kimya (Aviasiya üzrə)	4	120	60	60	30	30		P1	4
4.	NSTİ-İM-B04	Texniki mexanikanın əsasları	4	120	45	75	45	30		Y1	5
5.	NSTİ-İM-B05	Tərsimi həndəsə	3	90	30	60	30	30		Y1	4
6.	NSTİ-İM-B06	Komputer qrafikası	4	120	60	60	30	30		Y1	4

7.	NSTİ-İM-B07	Elektrotexnikanın əsasları	5	150	75	75	45	30		Y1	5
8.	NSTİ-İM-B08	Elektronikanın əsasları	4	120	60	60	30	30		P2	4
9.	NSTİ-İM-B09	Elektrik dövrələr nəzəriyyəsi	4	120	60	60	30	30		P2	4
10.	NSTİ-İM-B10	Mikroprosessorlar və Mikrokontrollerlər	5	150	75	75	30	45		P2	5
11.	NSTİ-İM-B11	Optoelektron cihaz və qurğular	5	150	75	75	30	45		P2	5
12.	NSTİ-İM-B12	Mülki müdafiə	3	90	45	45	30	15		Y2	3
13.	NSTİ-İM-B13	Aviasiya qanunları və rəhbər sənədlər	4	120	45	75	45	30		Y2	5
14.	NSTİ-İM-B14	Aviasiyada insan amili	3	90	30	60	30	30		Y2	4
15.	NSTİ-İM-B15	Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi	3	90	45	45	30	15		P3	5
16.	NSTİ-İM-B16	Naviqasiyanın əsasları	5	150	75	75	30	45		P3	5
17.	NSTİ-İM-B17	Aerodinamika	5	150	75	75	30	45		P3	5
18.	NSTİ-İM-B18	Peyk naviqasiyası və HHİE sistemləri	5	150	75	75	30	45		P3	5

19.	NSTİ-İM-B19	Aviasiya cihazları və informasiya-ölçmə sistemlər	5	150	75	75	30	45		P3	5
20.	NSTİ-İM-B20	Uçuş aparatlarının elektrik sistemləri	5	150	75	75	30	45		Y3	5
21.	NSTİ-İM-B21	Uçuş aparatlarının rabitə sistemləri	4	120	60	60	30	30		Y3	4
III	NSTİ-İMS-B00	İxtisasın peşə hazırlığı üzrə seçmə modullar	12	360	135	225	90	135			15
1	NSTİ-İMS-B01	Hava gəmilərinin funksional sistemləri	4	120	45	75	30	45		P2	5
	NSTİ-İMS-B02	Hava gəmilərinin konstruksiyası və sistemləri	4	120	45	75	30	45		P2	5
2	NSTİ-İMS-B03	Avionika sistemləri	4	120	45	75	30	45		Y2	5
	NSTİ-İMS-B04	Güc qurğuları	4	120	45	75	30	45		Y2	5
3	NSTİ-İMS-B05	Nəqliyyat sistemlərinin diaqnostikası və etibarlığı	4	120	45	75	30	45		P3	5

	NSTİ-İMS-B06	Güc qurğularının istismarı, diaqnostikasi va təmiri	4	120	45	75	30	45		P3	5
IV	NSTİ-İT-BOO	İstehsalat təcrübə bölümü	35	1050	90	960		960			
1.	NSTİ -İT-B01	İstehsalat təcrübəsi-1	7	210	10	200		200		Y1	
2.	NSTİ -İT-B02	İstehsalat təcrübəsi-2	7	210	10	200		200		Y2	
3.	NSTİ -İT-B03	İstehsalat təcrübəsi-3	21	630	70	560		560		Y3	
		Cəmi:	180								

Vaxt Bölgüsü

Tədris ili	Nəzəri təlim		İmtahan sessiyası		Təcrübə		Yekun dövlət attestasiyası	Tətil	
	payız semestri	yaz semestri	Qış	yay	tədris	istehsalat		qış	Yay
I	15.09-30.12 15 həftə	31.01-20.05 15 həftə	05.01-23.01 2.5 həftə	25.06-12.07 2.5 həftə	-	20.05-24.06 5 həftə		24.01-30.01 1 həftə	12.07-14.09 10 həftə
II	15.09-30.12	31.01-20.05	05.01-23.01	25.06-12.07	-	20.05-24.06		24.01-30.01	12.07-14.09

	15 hæfte	15 hæfte	2.5 hæfte	2.5 hæfte		5 hæfte		1 hæfte	10 hæfte
III	15.09-30.12	31.01-05.03	05.01- 23.01	06.03- 15.03		18.03- 24.06		24.01-30.01	-
	15 hæfte	5 hæfte	2.5 hæfte	1.5 hæfte		14 hæfte	25.06 – 08.07	1 hæfte	
Cæmi	80 hæfte		14 hæfte		24 hæfte		2 hæfte	23 hæfte	

5. 030635 – “Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)” ixtisası üzrə subbakalavr hazırlığını həyata keçirən peşə təhsili müəssisəsinin maddi-texniki bazası və kadr potensialı

5.1. Maddi-texniki baza:

- təhsil proqramını həyata keçirən peşə təhsili müəssisəsi subbakalavr hazırlığını təmin edən maddi-texniki bazaya (emalatxanalar, kabinetlər, laboratoriyalar, sinif otaqları, idman zalları, kitabxana və oxu zalları və s.) malik olmalıdır. Maddi-texniki baza qüvvədə olan inşaat normalarına, sanitar və gigiyenik qaydalarına uyğun olmalıdır.

Sinif otaqları və kabinetlər:

Laboratoriyalar:

Kitabxana, internet şəbəkəsinə çıxışı olan oxucu zalı

“Geyim üzrə dizayner” ixtisas kabineti

Tikiş laboratoriyası

İdman kompleksi

Akt zalı

5.2. Kadr potensialı:

Peşə təhsili müəssisəsi müvafiq ixtisas üzrə ali və orta ixtisas təhsili olan kadrlarla və ya 5 ildən çox peşəkar əmək təcrübəsinə malik orta təhsilli kadrlarla təmin olunmalıdır. Peşə təhsili müəssisələrində təhsilverənlərin keyfiyyət göstəricilərinə aşağıdakılar daxildir:

- öz fəaliyyətlərində innovativ təlim, informasiya-kommunikasiya, müasir texnika, yeni istehsal və pedaqoji texnologiyalardan istifadə etməli;

- təhsilverənlər ali və ya orta ixtisas təhsilli olmaqla yanaşı müəyyən istehsalat və pedaqoji təcrübəyə malik olmalı;

- mütəmadi olaraq öz bilik və bacarıqlarını artırmaq üçün müəyyən olunmuş müddətdə və qaydada ixtisasartırmadan keçməlidirlər.

6. Tədris prosesinin forma və metodları

- 6.1 Tədris formal təhsil formasında həyata keçirilir. Təhsilalma forması əyanidir. 030635 – “Nəqliyyat sistemlərinin texniki istismarı (hava nəqliyyatı üzrə)” ixtisas üzrə tələbələrin təhsili kredit sisteminə uyğunlaşdırılmış tədris plan və proqramları əsasında həyata keçirilir.
- 6.2. Tədris prosesində müxtəlif tədris-təlim metodlarından istifadə olunur (nəzəri, praktiki, laborator məşğələləri və s.). Bununla yanaşı təhsil alanların yaradıcı fəaliyyətinə imkan verən, tədqiqatçılıq bacarıqlarını stimullaşdıran yanaşmalara geniş yer ayrılmalıdır. Yeni pedaqoji texnologiyaları və müasir interaktiv təlim metodlarını əks etdirən dərsekskursiya, dərş-yarış, dərş-müzakirə, dərş-disput kimi qeyri-standart tədris yanaşmalarından istifadəyə üstünlük verilməli, təlim prosesinin çevikliyini təmin edən müxtəlif iş formalarından (kollektiv iş, qruplarla iş, cütlərlə iş, fərdi iş) istifadə olunmalıdır. Təlim prosesində dialoqa, məntiqi və tənqidi tərəkürü inkişaf etdirən, yaradıcı fəaliyyətə əsaslanan fəal və interaktiv metodlardan istifadə edilməlidir. Tədris prosesində həmçinin SƏT (Səriştə Əsaslı Tədris) və layihə metodlarından da aktiv istifadə edilməlidir.

SƏT (Səriştə Əsaslı Tədris) Metodu:

- (1) Müəllim tək cə təhsilverən olaraq deyil həm də fasilitator rolunu, tələbələr isə sərbəst şəkildə öyrənən təhsilalan rolunu yerinə yetirir. Nəzəri dərşlər üçün optimal sinf ölçüsü 20 tələbə, tərübə dərş üçün 10 tələbə və kompetensiya tərübəsi üçün kiçik qrup (2 ~ 5 tələbə) təşkil edir.
- (2) Nəzəri dərşlər üçün təhsilverən mühazirə, sual-cavab, proyektorundan istifadə etməklə təqdimat, müzakirə metodu və digər üsullardan istifadə edərək tələbələrə dərş tədris edə bilər.
- (3) Müəllimlər tələbələrə dərş tədris etdikləri zaman, yarımil ərzində bir səriştəyə və ya alt-səriştəyə aid mövzuların tədrisində "blok sistemi"ni tətbiq edə bilərlər. Tələbələr səriştə üzrə mövzularını bitirdikdən sonra npvbəti "blok" sistemine keçə bilərlər. Bu sistem tələbələrə nisbətən böyük bir səriştələri səmərəli şəkildə və uğurla əldə etməsinə imkan verir.

Layihə Metodu

- (1) Sınıfə tələbələr 2 ~ 5 tələbədən ibarət kiçik qruplara bölünür və yerinə yetirilməsi üçün tapşırıqlar müəyyən edilir. Proses, rol təyinatı və cədvəl də daxil olmaqla layihə planını hazırlanır. Lazımi materialları hazırlanır.
- (2) Proses zamanı müəllimin nəzarəti altında peşə təhsili müəssisəsinin avadanlıqları, alətləri və vasitələrindən istifadə edilir. Tələbələr layihənin nəticəsinə dair təqdimatı digər tələbələrə təqdim edir. Qiymətləndirmə meyarlarına görə layihənin nəticəsinə müəllim qiymətləndirir. Layihəyə aid müəyyən işləri və nəticələri təhsil müəssisəsinin məhsul sərşisində nümayiş etdirilir.

7. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

- 7.1. Tələbələrin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin KQ-06 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş "Peşə təhsili pilləsində təhsilənlərin attestasiyasının aparılması Qaydası" sənədində qeyd olunmuş formada həyata keçirilir. Subbakalavriat səviyyəsində ixtisaslar üzrə təhsil proqramları təhsilənlərin dövlət attestasiyası ilə yekunlaşır.
- 7.2. Tədris planının bütün şərtlərini yerinə yetirmiş, o cümlədən nəzərdə tutulmuş attestasiyalardan müvəffəq qiymət almış tələbə üçün təhsil müddətində əldə etdiyi nəticələrə uyğun olaraq ümumi orta müvəffəqiyyət göstəricisi (ÜOMG) hesablanır. ÜOMG tələbənin təhsil proqramını mənimsəmə səviyyəsinin göstəricisidir və diploma əlavəyə daxil edilir. ÜOMG modul/fənlər üzrə toplanan balların həmin modul/fənnə görə qazanılan kreditlərə hasilləri cəmlərinin tədris planında nəzərdə tutulan müvafiq kreditlərin cəminə olan nisbəti kimi müəyyənləşdirilir:

$$\text{ÜOMG} = \frac{b_1k_1^* + b_2k_2^* + b_3k_3^* + \dots + b_nk_n^*}{k_1 + k_2 + k_3 + \dots + k_n}$$

$b_1, b_2, \dots, b_n$ - tələbənin modullar (fənn) üzrə yığdığı ballar

$k_1, k_2, \dots, k_n$ - modullara tədris planında nəzərdə tutulan müvafiq kreditlər

$k_1^*, k_2^*, \dots, k_3^*$ - modullar üzrə qazanılmış kreditlər (əgər tələbə imtahandan müvəffəq qiymət almazsa o, krediti qazanmamış hesab edilir və bu əmsal «0» sıfır olur)

- 7.3. Subbakalavriat səviyyəsində tələbələrin topladığı kreditlərin sayı 180 olmalıdır. İxtisaslar üzrə təhsil proqramlarında nəzərdə tutulmuş kreditləri toplayan tələbə həmin proqramı mənimsəmiş hesab edilir. Peşə təhsili müəssisələrində subbakalavriat səviyyəsinə uyğun yüksək peşə təhsili proqramı üzrə tədris planını tam yerinə yetirmiş şəxslərə yekun Dövlət Attestasiya Komissiyasının qərarı əsasında "subbakalavr" peşə-ixtisas dərəcəsi verilir.

8 Kurikulum hazırlanması prosesində iştirak edənlərin siyahısı

№	İştirakçının adı / soyadı	Təmsil etdiyi təşkilat	Vəzifəsi
1.	Hüseyn Baxşiyev	Müstəqil ekspert	Müəllim
2.	İslam İsgəndərov	Müstəqil ekspert	Müəllim
3.	Etibar Qəhrəmanov	Müstəqil ekspert	Müəllim
4.	Orxan Kərimzadə	Müstəqil ekspert	Müəllim
5.	Tural Məhərrəmov	Müstəqil ekspert	Müəllim